

CURRICULUM VITAE

Lucrețiu Mihailescu-Bîrliba

Născut la 27 ianuarie 1971, la Piatra Neamț
Profesor universitar, Decan al Facultății de Istorie

Studii:

Studii superioare: Facultatea de Istorie a Universității "Al. I. Cuza" Iași (1990-1995); Faculté des Sciences Humaines la Universitatea din Poitiers (Franța) (1993-1994); École Doctorale Régionale București (1995-1996); École des Hautes Études en Sciences Sociales Paris (1996-1997).

Studii secundare: Liceul de matematică-fizică "Petru Rareș", Piatra Neamț (1989).

Diplome obținute: Bacalaureat - Liceul de matematică-fizică Piatra-Neamț (1989); maîtrise (echivalentul licenței) la Faculté des Sciences Humaines a Universității din Poitiers (1994); licență - Facultatea de Istorie a Universității "Al. I. Cuza" Iași (1995); Diplôme d'Études Approfondies (masteratul) la École des Hautes Études en Sciences Sociales Paris (1997).

Lucrări de diplomă: *Esclaves et affranchis impériaux dans les provinces du Moyen et du Bas Danube (IIe-IIIe s.)*, Poitiers, 1994; *Sclavi și liberți imperiali în provinciile de la Dunărea mijlocie și de jos*, Iași, 1995; *Les affranchis en Dacie romaine*, Paris, 1997.

Doctorat: - doctor în științe istorice (calificativul *forte bine*, distincția *magna cum laude*) la Universitatea din Cluj, cu teza *Esclaves et affranchis impériaux dans les provinces romaines d'Illyricum*, susținută la 30 iunie 2001 la Cluj, sub conducerea Prof. Dr. Ioan Piso;

- doctor în istorie (calificativul *très honorable avec les félicitations du jury*) la Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales Paris, cu teza *Les affranchis dans les provinces romaines d'Illyricum*, susținută la 14 mai 2004, sub conducerea Prof. Dr. Jean Andreau.

Premii și distincții obținute :

Premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române (2006) pentru lucrarea *Individu et société en Dacie romaine. Études de démographie historique*, Otto Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, Premiul pentru cea mai bună teză de doctorat a Facultății de Istorie (2005), Premiul „Adrian Rădulescu” al Ministerului Culturii ca membru al șantierului arheologic de la Slava Rusă, Grand Prize pentru lucrarea *Ex toto orbe Romano. Immigration into Roman Dacia*, Peeters Publishers, Leuven, 2011 la Salonul Internațional EuroInvent.

Carieră didactică:

Preparator (din anul 1995) la Catedra de Istorie Universală (din 1998 la Catedra de Istorie Antică și Arheologie), asistent (din 1999), lector (din 2002), conferențiar (din 2005) și profesor (din 2008) la aceeași catedră a Facultății de Istorie a Universității "Al. I. Cuza Iași, la disciplinele *Epigrafie greco-latină* și *Istorie antică universală*.

Management universitar :

ef al Catedrei de Istorie veche și arheologie (2008-2009), cancelar al Facultății de Istorie (2008-2012), prodecan (2012-2020) și decan (2020-prezent) al Facultății de Istorie.

Carieră științifică:

- participări la practica arheologică studențească pe șantierul de la Iași-Biserica Catolică, Acy-Romance (Franța) (1990), Histria (1991-1993; 1995), Rom (Franța) (1994);
- președinte al Cercului științific studențesc de Istorie Veche și Arheologie (1991-1995);
- colaborator în calitate de preparator al Facultății de Istorie a Universității "Al. I. Cuza" Iași la șantierul arheologic Histria (1996);
- responsabil de sector pe șantierul arheologic Argamum (Jurilovca, jud. Tulcea) (1997, 1998, 1999, 2000) și Ibida (Slava Rusă) (2002-prezent).
- secretar de redacție al publicațiilor *Studia Antiqua et Archaeologica*, Universitatea "Al. I. Cuza" - Seminarul de Istorie Veche și Arheologie, vol. V-IX/1998-2003, Iași, și *Strabon*, Academia Română-Filiala Iași, I.2-2003.
- redactor-șef al revistei *Studia Antiqua et Archaeologica* (2006-prezent). Clasificare CNCS categoria B, includere în bazele de date Scopus și ERIH Plus.
- participări la sesiuni științifice naționale și internaționale: Sesiunile științifice internaționale studențești de la Chișinău (1991, 1992); Congresul Internațional de Tracologie, Băile Herculane (1992); Congresul *European Association of Archaeologists*, Ljubljana (1994), Sesiunile naționale ale cercurilor științifice studențești de istorie veche și arheologie, Iași (1994) și Sibiu (1995); al XVIII-lea Congres Internațional de Științe Istorice, Montréal, 1995; Congresul CAA - *Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology*, Iași (1996); Sesiunea națională "Pontica" a Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Constanța (1997, 2003); Colocviul internațional de epigrafie, Ulpia Traiana Sarmizegetusa (2003); al V-lea Colocviu româno-italian, Iași-Tulcea (2004); Colocviul internațional *Aspects of spirituality in Eastern Europe from Prehistory to Middle Age*, Iași (2004); *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea Area from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest*, Iași (2005); XXXe Congrès GIREA, Besançon (2005); IIIrd International Congress on Black Sea Antiquities, Praga (2005); XXXIe Congrès GIREA, Salamanca (2006); Colocviul internațional *Migration und Akkulturation im Osten des Mittelmeerraumes in hellenistischer und roemischer Zeit*, Iași (2007); *Monumentalizzazione nel mondo romano*, Iași (2008); Congresul Internațional *Pax Romana*, Varna-Tulcea (2008); International Workshop *Economy, society and integration in the provinces of the Roman Empire*, Tulcea (2008); IVth International Congress on Black Sea Antiquities, Istanbul (2009) și altele (vezi lista suplimentară privitoare la participările la conferințe).
- comunicări la sesiunile amintite de la Chișinău (1991, 1992), Ljubljana (1994), Iași (1994), Sibiu (1995), Constanța (1997, 2003), Ulpia Traiana Sarmizegetusa (2003), Iași (2004, 2005, 2008), Besançon (2005), Salamanca (2006), Varna, Tulcea (2008), Istanbul (2009) (a se vedea lista de lucrări);
- studii, articole, recenzii de specialitate (a se vedea lista de lucrări);
- burse obținute: bursă de vară (iulie-august) la Biblioteca "Herzog August" din Wolfenbüttel (Germania, 1991); bursă TEMPUS la Universitatea din Poitiers (1993-1994); bursă AUPELF-UREF la École des Hautes Études en Sciences Sociales (EHESS) Paris (1996-1997); bursă DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst) la Universitatea din Köln (Institut für Altertumskunde) (octombrie 2000-iulie 2001); bursă Humboldt-Thyssen la Universitatea din Marburg (martie-iulie 2003); bursă EHESS Paris (mai 2004); bursă DAAD la Universitatea din Marburg (noiembrie 2005-ianuarie 2006), burse DAAD la Universitățile din Konstanz (2010) și Trier (2014, 2017, 2021).
- călătorie de studiu în Turcia și Siria (ianuarie 2000)
- invitat în calitate de *maître de conférences associé* la École des Hautes Études en Sciences Sociales Paris (mai-iunie 2000), unde am prezentat conferința *Les fouilles archéologiques d'Argamum. La cité d'époque romaine tardive*.
- invitat la Institut für Alte Geschichte (Universitatea din Konstanz, Germania), în noiembrie 2000, unde am susținut conferința *Altersangaben der römischen Freigelassenen in Illyricum*.
- *Gastprofessor* la Leopold-Franzens Universität Innsbruck (noiembrie 2008-ianuarie 2009)

- Profesor invitat la Universitatea din Valenciennes (noiembrie 2015).
- participant la grantul nr. 110, desfășurat în 2002 și 2003, aprobat de CNCSIS, *Cultul martirilor la Dunărea de Jos* (director: Prof. Dr. Octavian Bounegru).
- director al grantului CNCSIS 1212/2006, cu tema *Structuri etno-demografice la Dunărea de Jos (sec. I-VII p. Chr.)*
- director al grantului CNCSIS PNII-Idei, 103/2009, cu tema *Migrație și aculturație în spațiul romanității orientale europene (sec. I-VII p. Chr.)*
- director al grantului CNCS IDEI 217/2011 *The dynamics of colonization in civil and military milieu of the Roman province Moesia Inferior. A model of a contrastive approach.*

Granturi și proiecte

Participare la grantul nr. 110/2002-2003 aprobat de CNCSIS

Director al grantului nr. 1212/2006-2008 aprobat de CNCSIS. Tema grantului: *Structuri etno-demografice la Dunărea de Jos (secolele I-VII p. Chr.)*.

Realizarea revistei *Adsum* într-un proiect finanțat de Deutscher Akademischer Austauschdienst (Serviciul German de Schimb Academic).

Director al proiectului *Die deutsch-rumänische Kooperation in der Hochschulunterricht (1990-2005)*, cu finanțare internațională: Deutscher Akademischer Austauschdienst (Serviciul German de Schimb Academic).

Director al grantului CNCSIS IDEI 103/2009 *Migrație și aculturație în spațiul romanității orientale europene (sec. I-VII p. Chr.)* (1 000 000 lei).

Director al grantului CNCS IDEI 217/2011 *The dynamics of colonization in civil and military milieu of the Roman province Moesia Inferior. A model of a contrastive approach* (950 000 lei)

Director al grantului CNCS PN-III-ID-PCE-2016-0271, *Societăți riverane. Interacțiunea dintre cultura romană și identitățile regionale în Dacia și Moesia Inferior* (849 000 lei).

Director al grantului CNCS PN-III-ID-PCE-2020-0383, *Politică de stat și destine personale. Recrutare și lăsare la vatră în provinciile daco-moesice* (1 102 032 lei)

Conferințe și comunicări prezentate la sesiuni și congrese naționale și internaționale:

1. *Cercetări arheologice la Acy-Romance, departamentul Ardennes - Franța*, Sesiunea internațională științifică studentască, Chișinău, 1991.
2. *Libertăți imperiale în Dacia romană*, Sesiunea internațională științifică studentască, Chișinău, 1992.
3. *Nationalism in Romanian Archaeology up to 1989*, Congresul European Association of Archaeologists, Ljubljana, 1994.
4. *Mobilitatea socială în Imperiul roman: cazurile unor sclavi imperiale din provincia Dacia*, Sesiunea națională a cercurilor științifice studentști de istorie veche și arheologie, Iași, 1994.
5. *Cariera lui Fortunatus, Aug(usti) lib(ertus)*, Sesiunea națională a cercurilor științifice studentști de istorie veche și arheologie, Sibiu, 1995.
6. *Personalul aflat la dispoziția procuratorilor imperiale din Dacia romană*, Sesiunea Națională "Pontica" a Muzeului Național de Istorie și Arheologie Constanța, Constanța, 1997.
7. *Săpăturile arheologice de la Argamum, sectorul Faleză Est. Campaniile 1997-1998*, Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, Vaslui, 1999.
8. *Sclavul imperial Achilles și "familia" sa*, Sesiunea lunară de comunicări a Seminarului de Istorie Antică și Arheologie, Iași, 1999.
9. *Expediție arheologică în Turcia și Siria (13-30 ianuarie 2000)*, Sesiunea lunară de comunicări a Seminarului de Istorie Antică și Arheologie, Iași, 2000.
10. *Les fouilles archéologiques d'Argamum. La cité d'époque romaine tardive*, conferință, École des Hautes Études en Sciences Sociales, Paris, 2000.

11. *La mobilité sociale dans le cas des serviteurs impériaux en Illyricum: le témoignage des monuments*, al III-lea Colocviu româno-italian, Iași-Tulcea, septembrie 2000.
12. *Altersangaben der römischen Freigelassenen in Illyricum*, conferință, Institut für Alte Geschichte, Universitatea din Konstanz (Germania), 29 noiembrie 2000.
13. *Studiul demografic asupra familiilor de magistrați municipali în Dacia romană - un demers imposibil?*, Sesiunea lunară de comunicări a Seminarului de Istorie Antică și Arheologie, Iași, 15 noiembrie 2001.
14. *Deutsch als Sprache der Altertumswissenschaft in Rumänien*, Seminarul DAAD-Alumni *Die deutsche Sprache in Rumänien*, Timișoara, 26 octombrie 2002.
15. *Demografia Antichității romane și Dacia*, Conferință a DAAD-Alumni-Club, Goethe Zentrum, Iași, 27 februarie 2003.
16. *O inscripție "redescoperită" de la Ibida*, Sesiunea Națională "Pontica" a Muzeului Național de Istorie și Arheologie Constanța, Constanța, 22 octombrie 2003.
17. *Une inscription "redécouverte" d'Ibida*, Internationales Epigraphisches Kolloquium, Sarmizegetusa, 25 octombrie 2003.
18. *O nouă diplomă militară romană de la Mihai Bravu*, Sesiunea lunară de comunicări a Societății de Studii Clasice din România, filiala Iași, Iași, 11 martie 2004.
19. *Despre importanța diplomei militare de la Mihai Bravu*, comunicare în ciclul *Eranos Napocensis*, organizat de Muzeul de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, 25 martie 2004.
20. *Les patrons des affranchis en Illyricum*, al V-lea Colocviu româno-italian, Iași-Tulcea, 25 septembrie 2004.
21. *Aspects de la mentalité des affranchis en Illyricum*, Colocviul internațional *Aspects of spirituality in Eastern Europe from Prehistory to Middle Age*, Iași, 18 octombrie 2004.
22. *Din nou despre diploma de la Mihai Bravu*, Sesiunea națională "Pontica" a Muzeului Național de Istorie și Arheologie Constanța, Constanța, 3 noiembrie 2004.
23. *Les augustaux en Dacie et en Pannonie: statut social et juridique*, Colocviul internațional "Traditional and oriental cults in the East of Roman Empire", Roma, 21-23 aprilie 2005.
24. *Etude démographique des militaires en Dobroudja romaine*, Colocviu internațional româno-italian, Iași, 26-28 aprilie 2005.
25. *Les familles d'Ancyre à Troesmis*, Colocviul internațional „Ethnic and cultural contacts north and west of the Black Sea from prehistory to present”, Iași, 13-17 iunie 2005.
26. *Un nouveau diplôme de Mésie Inférieure*, IIIrd International Black Sea Congress, Praga, 11-18 septembrie 2005.
27. *Paul Nicorescu și numirea lui la Universitatea din Iași*, Colocviul internațional *Orgame/Argamum: à la recherche d'une colonie*, Tulcea, 3 octombrie 2005.
28. *Les âges d'affranchissement dans les provinces balkano-danubiennes*, XXX Congrès GIREA (Groupe International de Recherche sur l'Esclavage dans l'Antiquité), Besançon, 15-17 decembrie 2005.
29. *Două fibule cu inscripție din Moesia Inferior*, Sesiunea lunară de comunicări a Centrului de Studii Clasice și Creștine, Iași, 18 mai 2006.
30. *Slava Rusă – Sectorul Extra Muros Nord*, Sesiunea națională de rapoarte arheologice, Constanța, 31 mai-3 iunie 2006.
31. *Une nouvelle inscription d'un esclave et de son maître à Troesmis*, XXXI Congrès GIREA, Salamanca, 23/25 noiembrie 2006.
32. *Die Fremden in der Lokalelite aus Troesmis*, Congresul Internațional *Migration und Akkulturation im Osten des Mittelmeerraumes in hellenistischer und roemischer Zeit*, Iași, 4 octombrie 2007.
33. *O diplomă militară romană descoperită la Ibida (Slava Rusă, jud. Tulcea)*, Sesiunea lunară de comunicări a Catedrei de Istorie Veche și Arheologie, a Centrului de Studii Clasice și Creștine și a Institutului de Arheologie, Iași, 16 aprilie 2008.

34. *Actores Daciae Romanae*, Colocviul internațional *Monumentalizzazione nel mondo romano*, Iași, 12-16 mai 2008.
35. *Les Pontobithyniens en Dacie romaine*, Congresul Internațional *Pax Romana*, Varna-Tulcea, 2-7 septembrie 2008.
36. *Dacians in Britain. A Funerary Monument from Chester*, International Workshop *Economy, society and integration in the provinces of the Roman Empire*, Tulcea, 7-9 septembrie 2008.
37. *Ibida-eine roemische und spaetroemische Stadt in der Dobrudscha (Rumaenien)*, Sesiunea lunară a Societății Arheologice din Innsbruck, Innsbruck, 13 ianuarie 2009.
38. *La mobilité interne en Mésie Inférieure*, IVth International Black Sea Congress, Istanbul 2009, 10-16 septembrie 2009.
39. *Les Thraces dans l'armée romaine selon les diplômes militaires. De Claude à Domitien*, XIth International Thracology Congress, Istanbul 2010, 18-22 noiembrie 2010.
40. *Conservation problems of prehistoric settlements under Roman towns in the space of eastern Romanity*, XVI UISPP Congress, Florianopolis, 6.09.2011
41. *Woman's mobility in Eastern European part of the Roman Empire*, 17 Annual EAA Meeting, Oslo, 16 septembrie 2011 (în colaborare).
42. *Une nouvelle inscription d'un esclave et de son maître à Troesmis (Mésie Inférieure)*, XIV Congressus Internationalis Epigraphiae Graecae et Latinae, Berlin, 26-31 august 2012 (www.congressus2012.de/kalender/poster.html).
43. *La colonisation romaine dans le milieu civil et militaire de Troesmis. Notes prosopographiques*, XXII Limes Congress, Ruse, 5-12 septembrie 2012 (limes2012.naim.bg/files7Limes%20Congress%202012_Abstracts_last.pdf) (în colaborare).
44. *Epigraphik-Prosopographie. Die Mobilität der Soldaten von Legio V Macedonica*, Scuola di Studi Avansati, Iași, 8-14 decembrie 2012 (history.uaic.ro/docs/Program%20SSA.pdf).
45. *Military presence in bilingual inscriptions of Lower Moesia*, Conferința internațională Sprachsituation und Sprachpolitik-Mehrsprachigkeit im Altertum, Innsbruck, 2-4 iulie 2013 (în colaborare cu R.-G. Curcă) (http://www.uibk.ac.at/altegeschichte-orient/links/tagungen/programm_sprachsituation-und-sprachpolitik.pdf)
46. *Crossing languages: the economic elite of Moesia Inferior*, Conferința internațională Sprachsituation und Sprachpolitik-Mehrsprachigkeit im Altertum, Innsbruck, 2-4 iulie 2013 (în colaborare cu I. Dumitrache) (http://www.uibk.ac.at/alte-geschichteorient/links/tagungen/programm_sprachsituation-und-sprachpolitik.pdf)
47. *The question of mortality of the soldiers in Roman Dobrudja (1st-3rd centuries AD)*, 18th European Association of Archaeologists Meeting, Pilsen, 5-7 septembrie 2013 (în colaborare cu R.-G. Curcă). (<http://proposal.eaa2013.cz/programme/programme.php?day=Saturday>)
48. *La dynamique de la colonisation à Halmyris et à Noviodunum*, Fifth International Congress of Black Sea Antiquities, Belgrad, 17-21 septembrie 2013 (http://www.f.bg.ac.rs/files/medjunarodna_saradnja/konf_black_sea_antiquities_2013_programme_v2.pdf).
49. Lucrețiu Bîrliba, *Une nouvelle inscription votive de Mésie Inférieure*, 2nd International Conference on Danubian Provinces, Ferrara, 20-22 noiembrie 2013 (http://terraitalia.altervista.org/materies/convegni/unifer_nov13.docx).
50. *Die wirtschaftliche Krise in der römischen Provinz Moesia Inferior: Das Zeugnis der epigraphischen Quellen*, Krise und Untergang als historisches Phänomen, Iași, 2-4 iunie 2014 (<http://www.uibk.ac.at/alte-geschichte-orient/links/tagungen/tagungsprogramm-iasi.pdf>)
51. *Colonization and Romanization in the Rural Milieu of Lower Moesia: The Case of Ulmetum*, 20th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists, Istanbul, 10-14 September 2014 (<https://www.eaa2014istanbul.org/sayfa/161>)

52. *La mortalité des légionnaires en Mésie Inférieure*, 4th Edition of the International Conference 'Homines, Funera, Astra', Alba-Iulia, 21-23 September 2014 (http://diam.uab.ro/istorie.uab.ro/conferinte/Program_si_Rezumat_Funera%202014.pdf)
53. *Zwei neue Inschriften aus einer Provinz am Rande des Imperium Romanum: Moesia Inferior* (<https://www.uni-trier.de/index.php?id=53989>)
54. *Eine wirtschaftliche Krise in der römischen Provinz Moesia inferior im 3. Jahrhundert? Das Zeugnis der epigraphischen Quellen*, Contacts, migrations and climate change, Praga, 19-22 mai 2015 (http://ukar.ff.cuni.cz/sites/default/files/CMCC_programme.pdf)
55. *The Dynamics of Colonization in the Civilian and Military Milieu of the Roman Province Moesia Inferior. A Contrastive Approach*, International Symposium Mobility in Research on the Black Sea Region, Iasi, 5-10 iulie 2015 (<http://www.ponticgreekcities.ro/media/files/Conference%20brochure%2C%20Iasi%2C%20July%205-10%2C%202015.pdf>)
56. *Troesmis*, International Symposium Black Sea – Unity and Diversity in the Roman Area, Istanbul, 29.09.-2.10.2015.
57. *Die Zeit der Soldatenkaiser in der römischen Provinz Moesia Inferior: das Zeugnis der epigraphischen Quellen*, International Colloquium Troesmis - A changing landscape. Romans and the Others in the Lower Danube Region in the first century BC - third century AD (http://icemtl.ro/wp-content/uploads/colocviu-Troesmis-2015_program.pdf).
58. *Die Zeit der Soldatenkaiser in der römischen Provinz Moesia Inferior: das Zeugnis der epigraphischen Quellen und ein Vergleich mit anderen Donauprovinzen*, Mensa rotunda epigraphiae Dacicae Pannonicaeque, Cluj-Napoca, 16-17 octombrie 2015 (<http://allevents.in/cluj-napoca/mensa-rotunda-epigraphiae-dacicae-pannonicaeque/789410604504628>)
59. *Vicus Bad(---): il contributo dell'epigrafia alla ricostruzione del tessuto socio-culturale di un villaggio della Moesia Inferior (I-III secolo d.C.)*, 3rd International Conference on the Roman Danubian Provinces – Society and Economy, Viena, 11-14 noiembrie 2015 (în colaborare cu Antonio Ibba) (http://crdp3.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/p_crdp3/Programme_Abstracts_Plakat/roman_danubian_programm.pdf).
60. *Nothing is lost, everything is transformed. A few remarks on the re-use of Roman pottery from ancient Dobrudja (RO)*, , conferință internațională Gebreuchtwaren und Second-Hand-Markt in der Antike, Trier, 6-7 septembrie (https://www.uni-trier.de/index.php?id=55453&tx_ttnews%5Btt_news%5D=20996&tx_ttnews%5BbackPid%5D=5572) (în colaborare cu Iulia Dumitrache și tefan Honcu)
61. *Aegyssus on the Danube. The pottery of the old excavations*, Congres international Rei Cretariae Romanae Fautorum, Lisabona, 24 septembrie - 2 octombrie, (http://www.fautores.org/pdf/Lisbon_Final%20Programme%2022%208%202016%20VF.pdf) in colaborare cu George Nuțu)
62. *The professions of private slaves in Moesia Inferior. The epigraphic evidence*, International Conference People in the Ancient World, Cluj-Napoca, 13-15 octombrie 2016 (<http://romans1by1.com/doc/Program.pdf>).
63. *Interfectus a Castabocis. About an Inscription from Tropaeum Traiani and the Crisis under Marcus Aurelius in Moesia inferior*, International Conference Violence in Prehistory and Antiquity, Cluj-Napoca 15-16 octombrie 2016 (http://hiphi.ubbcluj.ro/Public/File/evenimente/Humboldt-Kolleg_Program.pdf)
64. *Topolog: the epigraphic and the archaeological record in the northern countryside of the Roman province Moesia inferior*, XV Congressus Internationalis Epigraphiae Graecae et Latinae, Viena, 26-31 august 2017 (<https://epicongr2017.univie.ac.at/en/programme/posters/>).
65. *Soldați provenind din mediul rural al Moesiei Inferior în armata romană. Studiu preliminar*, Conferința Națională.Limes, economie și societate în provinciile romane de la Dunărea de Jos.

- Explorări istorice și arheologice, Iași, noiembrie 2017 (<http://history.uaic.ro/wp-content/uploads/2017/11/Conferinta-Limes-Iasi-2017-program.pdf>)
66. Sur le domicile d'un soldat de la Ière légion Minervia. Une nouvelle interprétation d'une inscription de Novae (Moesia Inferior), 4th International Conference on Roman Danubian Provinces, Zagreb, noiembrie 2017 ([https://bib.irb.hr/datoteka/910324.4th International Conference - Program Summarys Participants.pdf](https://bib.irb.hr/datoteka/910324.4th_International_Conference_-_Program_Summarys_Participants.pdf)).
67. *Personnes d'origine italienne à Oescus (Mésie Inférieure), La romanità orientale e Italia dall'Antichità fino al XX secolo*, Accademia di Romania, Roma, 17-18 iunie 2019. <http://www.accadromania.it/2019/La%20romanita%20orientale.png>
68. *Minorities in the rural world. Reflections on rural population at the edge of the Roman empire: Moesia inferior, Minorities at the Edges of the Empires*, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, 1-7 septembrie 2019. <http://www.mcdr.ro/expozitii-si-evenimente/arhiva-expozitii-si-evenimente/item/1339-simpozionul-international-minorities-at-the-edges-of-empires-1-8-septembrie-2019>
69. *A new military diploma from 99 at Ibida (Moesia Inferior)*, Defending the polis - defending the Empire. The ancient Greek and Roman military strategy and inscriptions International Epigraphic Roundtable – University of Debrecen, October 17-18, 2019 (https://hirek.unideb.hu/sites/hirek.unideb.hu/files/20191017okortorteneti_konferencia_0.pdf)
70. *Un nouveau diplôme militaire d'Ibida (Mésie Inférieure)*, 5th International Conference on Roman Danubian Provinces (Iași, 5-9 noiembrie 2019). <http://history.uaic.ro/research/rivsoc/wp-content/uploads/2019/09/Roman-Danubian-Provinces-2019-web.pdf>
71. Reflecții asupra statutului Ibidei (sec. I III) în lumina izvoarelor epigrafice, Simpozionul Național Epigrafie, arheologie și izvoare literare. Noi explorări în istoria provinciilor Imperiului Roman (18 septembrie 2020), <http://history.uaic.ro/wp-content/uploads/2020/09/program-simpozion-18sept2020.pdf>.
72. *Natione Libycus sau natione Liburnus? Din nou despre o inscripție de la Ibida*, Simpozionul Național Zilele Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași, 23-25 octombrie 2020, <http://history.uaic.ro/wp-content/uploads/2020/10/Program-zilele-univ.-oct.-2020-A4.pdf>
73. *Notices prosopographiques sur les personnes originaires de l'Italie en Mésie Inférieure*, Conferința internațională *La romanita orientale dall'Antichita fino al XX secolo*, Accademia di Romania, Roma, 10-11 decembrie 2020, <https://www.icr.ro/uploads/files/program-romanita-orientale.pdf>.

Lista de lucrări

I. Cărți

1. *Sclavi și liberi imperiali în provinciile romane din Illyricum (Dalmatia, Pannonia, Dacia și Moesia)*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2004, 216 p.
2. *Individu et société en Dacie romaine. Études de démographie historique*, Otto Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, 2004, 166 p.
3. *Les affranchis dans les provinces romaines de l'Illyricum*, Otto Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, 2006, 368 p.
4. *L'espérance de vie, la structure d'âge et la mortalité en Pannonie (Ier-IIIe s. ap. J. C.)*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2007, 131 p. (în colaborare cu Valentin Piftor și Răzvan Cozma).
5. *Ex toto orbe Romano. Immigration into Roman Dacia*, Peeters Publishers, Leuven, 2011, 166 p.
6. *La colonisation dans le milieu civil et le milieu militaire de Troesmis*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2012, 174 p. (în colaborare cu Iulia Dumitrache).
7. *Rure vivere in Moesia inferiore. La population dans le milieu rural d'une province périphérique de l'Empire romain*, Otto Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 2018, 420 p., ISBN 978-3-447-11062-4.

II. Editări de cărți

1. *Lexicon of the Greek and Roman cities and place names in antiquity: ca 1500 B. C.-ca A. D. 500*, Fasc. 7: *Artanissa-Augusta Rauricorum* (în colaborare), A. M. Hakkert, Amsterdam, 2005, 80 p.
2. *Studia historiae et religionis daco-romanae. In honorem Silvii Sanie*, Editura Academiei Române, București, 2006, 448 p. (în colaborare cu Octavian Bounegru).
3. *Structuri etno-demografice la Dunărea de Jos (sec. I-VII p. Chr.)*, Editura Universității „Al. I. Cuza” Iași, 2009, 281 p.
4. *Pax Romana. Kulturaustausch und wirtschaftliche Beziehungen in den Donauprovinzen des römischen Reichs* (în colaborare cu Dilyana Boteva-Boyanova și Octavian Bounegru), Parthenon Verlag, Kaiserslautern, 2012.
5. *Colonization and Romanization in Moesia Inferior. Premises of a Contrastive Approach*, Parthenon Verlag, Kaiserslautern und Mehlingen, 2015, 207 p., ISBN 978-1-78491-206-2.
6. *Migration, Kolonisierung, Akkulturation im Balkanraum und im Osten des Mittelmeerraumes (3. Jh. v. Chr.-6 Jh. n. Chr.)*, Hartung Gorre Verlag, Konstanz, 2017, 226 p., ISBN 978-3-86628-581-1.
7. *Limes, Economy and Society in the Lower Danubian Provinces*, Peeters, Leuven 2019. ISBN 978-90-429-3812-0
8. *Roman Army and Local Society in the Limes Provinces of the Roman Empire*, Verlag Marie Leidorf, Rahden/Westfalia. ISBN 978-3-86757-270-5 (în colaborare cu Wolfgang Spickermann).

III. Cursuri

1. *Curs de epigrafie latină*, Universitatea "Al. I. Cuza", Centrul pentru Învățământ Deschis la Distanță și Conversie Profesională, Iași, 2000, 55 p.

IV. Studii, articole și note

1. *Cercetări arheologice recente în peștera de la Casian*, în *Pontica*, 24, 1991, p. 425-432 (în colaborare cu M. Diaconescu).
2. *Points de vue concernant la signification des inscriptions rupéstrs de Casian (dép. de Constanța)*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, II, 1995, p. 171-178 (în colaborare cu D. Paraschiv).
3. *La carrière de Fortunatus, Aug(usti) lib(ertus)*, în *Arheologia Moldovei*, 18, 1995, p. 289-293.
4. *Nummularius (autour de l'inscription CIL III 4035)*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, III-IV, 1996-1997, p. 97-100.
5. *Nationalism in Romanian Archaeology up to 1989*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, III-IV, 1996-1997, p. 161-164.
6. *Unitatea administrativă a provinciilor dunărene Pannonia, Moesia și Dacia: exemplul sclavilor și liberților imperiali*, în *Problema iugoslavă. Studii și marginalii*, Editura Meridian 21 Delta, Timișoara, 1998, p. 9-21.
7. *Les affranchis et l'augustalité en Dacie romaine*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, VI, 1999, p. 93-98.
8. *Les relations sexuelles patrons-affranchis dans les provinces danubiennes d'après les sources épigraphiques*, în *Revista de istorie socială*, II-III, 1998-1999, p. 17-24.
9. *L'esclave impérial Achilleus et sa "famille"*, în *Acta Musei Napocensis*, 36/I, 1999, p. 129-133.
10. *Les esclaves et les affranchis impériaux sous le Haut-Empire romain: aperçu général sur leur statut social*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, VII, 2000, p. 393-398.
11. *Le statut social des affranchis en Dacie par rapport à leur statut juridique: les affranchissements et les héritages*, în *Arheologia Moldovei*, XXI, 1998 (2000), p. 213-216.
12. *La vie familiale des esclaves et des affranchis impériaux dans les provinces romaines d'Illyricum*, în *Méditerranées*, 26-27, 2000-2001, p. 73-84.

13. *Altersangaben der Sklaven, Freigelassenen, ihrer Herren und Patronen in Illyricum*, în *Acta Musei Napocensis*, 38, 2001, p. 87-102.
14. *La mobilité sociale dans le cas des serviteurs impériaux en Illyricum: les témoignages des monuments*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, 8, 2002, p. 175-184.
15. *Le personnel de l'administration impériale en Dacie romaine: fonctions, critères d'avancement*, în L. Leuştean, M. M. Székely, M.-R. Ungureanu, P. Zahariuc (ed.), *In honorem Ioan Caproşu. Studii de istorie*, Iaşi, 2002, p. 12-27.
16. *Deutsch als Sprache der Altertumswissenschaft in Rumänien*, în St. Ciortea-Neamţiu, T. Becker, M. Schwägerl (ed.), *Die deutsche Sprache in Rumänien, Tagungsband des DAAD-Alumni-Seminars vom 25.-27. Oktober. 2002*, Timişoara, 2003, p. 72-75.
17. *Epigraphica. Addenda et corrigenda (I)*, în *Strabon*, I.1, 2003, p. 46-48.
18. *Epigraphica. Addenda et corrigenda (II)*, în *Strabon*, I.2, 2003, p. 29-30.
19. *Résultats préliminaires des fouilles d'Ibida, secteur Extra-Muros*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, 9, 2003, p. 329-336.
20. *L'étude démographique sur les familles des magistrats municipaux en Dacie romaine: une démarche impossible?*, în *Ancient West and East*, 2.2, 2003, p. 78-95.
21. *La vie familiale des affranchis privés en Illyricum*, în L. Ruscu, C. Găzdac (eds.), *Orbis antiquus. In honorem Ioannis Pisonis*, Cluj-Napoca, 2004, p. 109-113.
22. *L'évergétisme des affranchis dans les provinces romaines de l'Illyricum*, în *Revista de istorie socială*, IV-VII, 1999-2002 (2004), p. 9-14.
23. *Eine „wiederentdeckte” Inschrift zu Ibida (Moesia Inferior)*, în G. Németh, I. Piso (eds.), *Epigraphica II. Mensa rotunda epigraphiae Dacicae Pannonicaeque*, Debrecen, 2004, p. 163-167 (în colaborare cu D. Paraschiv).
24. *Aspects de la mentalité des affranchis dans les provinces illyriennes*, în V. Cojocaru, V. Spinei (eds.), *Aspects of Spiritual Life in South East Europe from Prehistory to the Middle Ages*, Iaşi, 2004, p. 221-225.
25. *Ein neues Militärdiplom aus Moesien*, în *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 150, 2004, p. 265-269 (în colaborare cu C. Chiriac şi I. Matei).
26. *Les familles d'Ancyre à Troesmis*, în V. Cojocaru (ed.), *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea Area from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest*, Iaşi, 2005, p. 331-337 (în colaborare cu V. Piftor).
27. *Ascuia, Asinkon, Assegonia, Assuras* în L. Bârliba, O. Bounegru, M. J. Dearne, A. Fernando Guerra, V. Garcia Entero, K. Genser, G. Mora, A. Morillo, R. Nouwen, A. Quesada, S. J. Saprikin, I. Zahariade, M. Zahariade (eds.), *Lexicon of the Greek and Roman cities and place names in antiquity: ca 1500 B. C.-ca A. D. 500*, Fasc. 7: *Artanissa-Augusta Rauricorum*, A. M. Hakkert, Amsterdam, 2005, col. 987, 998, 1018, 1029-1030.
28. *Un nouveau diplôme militaire de Mésie Inférieure*, în S. Conrad, R. Einicke, A. E. Furtwängler, H. Löhr, A. Slawisch (eds.), *Pontos Euxeinus. Beiträge zur Archäologie und Geschichte des antiken Schwarzmeer und Balkanraumes*, Langenweißbach, 2006, p. 383-390 (în colaborare cu C. Chiriac şi I. Matei).
29. *Etude démographique des militaires en Dobroudja romaine*, în *Classica & Christiana*, 1, 2006, 81-88.
30. *L'étude de la mobilité sociale chez les affranchis: un bilan historiographique*, în *Buletinul Universităţii Petrol-Gaze din Ploieşti, Seria Ştiinţe Socio-Umane şi Juridice*, 58, 1, 2006, p. 63-68.
31. *Les professions des affranchis privés en Dalmatie, Pannonies et Mésies*, în *Revista de istorie socială*, VIII-IX, 2003-2004 (2006), p. 13-21.
32. *L'origine de la population appartenant aux catégories moyennes et humbles de la Dacie* în L. Mihailescu-Bîrliba, O. Bounegru (eds.), *Studia historiae et religionis daco-romanae. In honorem Silvii Sanie*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2006, p. 297-315.

33. *L'espérance de vie et la structure d'âge en Pannonie Supérieure d'après les inscriptions*, în *Laverna*, 17, 2006, p. 117-141.
34. *Les patrons des affranchis privés dans les provinces balkano-danubiennes (Dalmatie, Pannonies, Dacie et Mésies)*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, 12, 2006, p. 265-277.
35. *Les vétérans membres de l'élite civile en Dobroudja romaine*, în *Peuce* 3-4, 2005-2006, p. 209-216 (în colaborare cu V. Piftor).
36. *Paul Nicorescu și numirea lui la Universitatea din Iași*, in M. Mănucu-Ademeșteanu (ed.), *Orgame/Argamum: à la recherche d'une colonie*, Actes du Colloque international 2005, București, 2006 (în colaborare cu C. Stoian și D.-O. Boldur).
37. *Deux fibules à inscription de Mésie Inférieure*, în *Dacia N. S.* 50, 2006, p. 423-429 (în colaborare cu C. Chiriac).
38. *Les augustaux en Pannonie et en Dacie: statut juridique et social*, în *Classica & Christiana* 2, 2007, 115-137.
39. *La religion des affranchis dans les provinces balkano-danubiennes*, *Buletinul Universității Petrol-Gaze din Ploiești, Seria Științe Socio-Umane și Juridice*, 59, 1, 2007, p. 135-140.
40. *Un bilan historiographique concernant la migration dans l'Antiquité-reflections sur l'historiographie de la migration en Dacie* in L. Leuștean, P. Zahariuc, D. C. Măță (eds.), *In honorem Ioan Ciupercă. Studii de istorie a românilor și a relațiilor internaționale*, Iași, 2007, p. 317-322.
41. *Les autochtones en Dacie Romaine*, in *Revista de istorie socială* 10-12, 2005-2007 (2009), p. 11-16.
42. *Les âges d'affranchissement dans les provinces balkano-danubiennes*, in A. Gonzales (ed.), *La fin du statut servile?*, Besançon 2008, p. 493-500.
43. *L'origine des augustaux et de leurs familles en Dacie romaine*, în *Studia Antiqua et Archaeologica* 13-14, 2007-2008, p. 147-156.
44. *Un nouveau diplôme militaire de Mésie Inférieure*, in *Dacia N. S.* 51, 2008, p. 199-210.
45. *Introducere: populația de la Dunărea de Jos dintr-o nouă perspectivă de abordare*, in L. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *Structuri etno-demografice la Dunărea de Jos (sec. I-VII p. Chr.)*, Editura Universității „Al. I. Cuza” Iași, 2009, p. 7-20.
46. *Speranța de viață, mortalitatea, structura de vârstă și fertilitatea în Scythia Minor (sfârșitul secolului al III-lea-secolul al VI-lea)*, in L. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *Structuri etno-demografice la Dunărea de Jos (sec. I-VII p. Chr.)*, Editura Universității „Al. I. Cuza” Iași, 2009, p. 101-123.
47. *Străinii în Moesia Inferior. Posibilități de identificare*, in L. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *Structuri etno-demografice la Dunărea de Jos (sec. I-VII p. Chr.)*, Editura Universității „Al. I. Cuza” Iași, 2009, p. 153-160.
48. *Actores Daciae romanae*, in *Classica & Christiana* 4/1, 2009, p. 306-316.
49. *International Workshop Economy, Society and Integration in the Provinces of the Roman Empire-New Perspectives on Roman Economic and Social History*, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 15, 2009, 3-6.
50. *A Funerary Sculptured Monument of Chester and Its representation*, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 15, 2009, 146-173.
51. *Note épigraphique. Trois familles d'Oescus à Troesmis*, in *Pontica* 42, 2009, 385-388.
52. *Două familii de pontobithynieni la Troesmis*, in *Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași. Secția Istorie* 54-55, 2008-2009, 17-23.
53. *Mobilité des militaires et politique de recrutement dans le cas de la XIe légion Claudia*, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 16, 2010, 123-127.
54. *L'inscription de T. Iulius Saturninus à Dierna et l'affermage du publicum portorii Illyrici*, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 16, 2010, 145-152.
55. *L'origine de l'élite municipale en Dacie romaine*, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 16, 2010, 153-187.

56. *Migration and acculturation in the Eastern European part of the Roman Empire (1st c.-7th c. AD)*, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 16, 2010, 189-196 (în colaborare cu R.-G. Curcă).
57. *New Perspectives on the Demography of the Roman Province Moesia Inferior*, in *The Mankind Quarterly* 51, 2, 2010, 139-153 (în colaborare cu R.-G. Curcă).
58. *La mobilité locale en Dacie Romaine selon les sources épigraphiques: I. Dacie inférieure*, in *Studia historica. Historia antiqua* 28, 2010, 95-108 (în colaborare cu I. Dumitrache și V. Piftor).
59. *Une nouvelle inscription d'Ibida (Slava Rusă, dép. de Tulcea)*, in *Pontica* 43, 2010, 377-385.
60. *La recherche sur la migration en Mésie Inférieure. Un bref bilan et nouvelles directions de recherche*, in *Classica & Christiana* 6/1, 2011, 161-170.
61. *L'espérance vie, la structure d'âge et la mortalité en Mésie Inférieure et en Scythie Mineure. Un regard comparatif*, in V. Nikolov, K. Bacvarov, H. Popov (eds.), *Interdisziplinäre Forschungen zum Kulturerbe auf dem Balkanhalbinsel*, Sofia 2011, 419-451 (în colaborare cu V. Piftor).
62. *Note épigraphique sur les Caii Iulii de la Ve légion Macedonica*, in *Peuce* 9, 2011, 469-473.
63. *La cité romaine du Haut-Empire d'Ibida (Mésie Inférieure). Considérations historiques selon le dossier épigraphique*, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 17, 2011, 83-143.
64. *Les Pontobithyniens à Troesmis*, in D. Boteva-Boyanova, L. Mihailescu-Bîrliba, O. Bounegru (eds.), *Pax Romana. Kulturaustausch und wirtschaftliche Beziehungen in den Donauprovinzen des römischen Reichs*, Parthenon Verlag, Kaiserslautern 2012, p. 125-132.
65. *Epigraphik, Mobilität und die Politik der Rekrutierung in der römischen Armee. Der Fall der Soldaten und Veteranen in Moesia Inferior*, in R. Rollinger, G. Schwinghammer, B. Truschnegg, K. Schnegg, *Altertum und Gegenwart. 125 Jahre Alte Geschichte in Innsbruck: Vorträge der Ringvorlesung Innsbruck 2010*, Innsbruck 2012, 159-185.
66. *Les „Romains” dans la cité d'Istros à l'époque du Haut-Empire*, in *Dacia N. S.* 56, 2012, 91-98.
67. *Les Pontobithyniens en Dacie romaine*, in G. Tsetschladze (ed.), *The Black Sea, Paphlagonia, Pontus et Phrygia in Antiquity*, Oxford 2012, 39-43.
68. *Note épigraphique sur les Valerii de l'inscription ISM V, 137*, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 18, 2012, 125-126.
69. *Les Thraces dans l'armée romaine d'après les diplômes militaires. I. Les diplômes de Claude à Domitien*, in *Dialogues d'histoire ancienne* 38/2, 2012, 9-16 ((în colaborare cu I. Dumitrache).
70. *Aspects prosopographiques concernant la colonisation dans les **canabae** de Troesmis: les élites locales*, in *Invigilata Lucernis* 34, 2012, 147-155.
71. *Mobilität und Politik der Rekrutierung in der römischen Armee. Der Fall der Soldaten und der Veteranen der Legio I Italica*, in *Classica et Christiana* 8, 2013, 527-533.
72. *La mobilité interne en Mésie Inférieure*, in G. Tsetschladze, S. Atasoy, A. Avram, Ş. Dönmez, J. Hargrave (eds.), *The Bosphorus: Gateway between the Ancient West and East (1st Millennium BC-5th Century AD). Proceedings of the Fourth International Congress on Black Sea Antiquities, Istanbul, 14th-18th September 2009*, Oxford 2013, 185-188.
73. *Acculturation, romanisation, colonisation dans les provinces romaines de Dacie et de Mésie Inférieure: observations générales et questions de méthode*, in A. Rubel, I. Dumitrache (eds.), *Imperium und Romanisierung. Neue Forschungsansätze aus Ost und West zu Ausübung, Transformation und Akzeptanz von Herrschaft im Römischen Reich*, Hartung Gorre Verlag, Konstanz, 2013, 159-174.
74. *Acculturation-Romanization-Colonisation: The Role of the Army in the Roman Province of Moesia Inferior*, in *The Mankind Quarterly* 54, 1, 2013, 75-92 ((în colaborare cu I. Dumitrache).
75. *Les étrangers en Scythie selon les sources épigraphiques (fin du IIe siècle ap. J.-C. – VIe siècle ap. J.-C.)*, in *Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași. Secția Istorie* 59, 2013, 33-40.
76. *Roman Pottery from Aegyssus: the Tableware*, in *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta*, Mainz 2014, 133-138 (în colaborare cu G. Nuțu și I. Costea)

77. *Notes épigraphiques sur quelques militaires de Troesmis*, in Vl. Iliescu, D. Nedu, A.-R. Barboș (eds.), *Graecia, Roma, Barbaricum. In memoriam Vasile Lica*, Editura Muzeului de Istorie Galați, Galați 2014, 261-263.
78. *Les territoires ruraux comme source de recrutement pour la flotte. Le cas de Nicopolis ad Istrum (Mésie Inférieure) et une nouvelle hypothèse à propos de la politique de recrutement sous Septime Sévère*, in *Dialogues d'histoire ancienne* 40/2, 2014, 193-205 (în colaborare cu V.-M. Răileanu).
79. *Une nouvelle inscription de Topolog (Mésie Inférieure)*, in *Dacia N. S.* 58, 2014, 303-307.
80. *La mortalité des légionnaires en Mésie Inférieure*, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 20, 2014, 171-183.
81. *Occupation of Private Slaves in Roman Dacia*, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 20, 2014, 231-247 (în colaborare cu Ana Odochiciuc).
82. *An eques Romanus and his slave in a new funerary inscription from Troesmis*, in R. Kogălniceanu, M. Gligor, R.-G. Curcă, S. Stratton (eds.), *Homines Funera Astra 2. Life Beyond Death in Ancient Times (Romanian Case Studies)*, Oxford 2015, 109-112, ISBN 978-1-78491-206-2.
83. *Colonization in the urban and rural milieu of Noviodunum*, in G. Tsetschladze, A. Avram, J. Hargrave (eds.), *The Danubian Lands between the Black, Aegean and Adriatic Seas. Proceedings of the Fifth International Congress of Black Sea Antiquities (Belgrade 17-21 September 2013)*, Oxford, 2015, 211-216, ISBN 9781784911928.
84. *Les militaires originaires d'Italie à Troesmis. Notes prosopographiques*, in L. Vagalinski, N. Sharankov (eds.), *Limes XXII. Proceedings of the 22nd International Congress of Roman Frontier Studies, Ruse, Bulgaria, September 2012*, Sofia 2015, 465-469 (în colaborare cu Iulia Dumitrache), ISSN 0323-9535.
85. *Le culte de Jupiter et de Junon en Mésie Inférieure: le témoignage d'une nouvelle inscription*, in L. Zerbini (ed.), *Culti e religiosità nelle province danubiane. Atti del II Convegno Internazionale Ferrara 20-22 Novembre 2013*, Bologna, 2015, 439-445, ISBN 978-88-6680-130-6.
86. *Notes prosopographiques sur la colonisation dans le milieu militaire et civil de Novae*, in L. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *Colonization and Romanization in Moesia Inferior. Premises of a Contrastive Approach*, Parthenon Verlag, Kaiserslautern und Mehlingen, 77-92, ISBN 978-3942994-06-4.
87. *Colonization in the VICVS ULMETVM during the Early Roman Empire*, in L. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *Colonization and Romanization in Moesia Inferior. Premises of a Contrastive Approach*, Parthenon Verlag, Kaiserslautern und Mehlingen 2015, 143-155, ISBN 978-3942994-06-4.
88. *Colonization in the Military and Civilian Environment of Carsium and of Cius*, in L. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *Colonization and Romanization in Moesia Inferior. Premises of a Contrastive Approach*, Parthenon Verlag, Kaiserslautern und Mehlingen, 179-184, ISBN 978-3942994-06-4.
89. *Marchands et trafiquants en Germanie Supérieure: origine et raisons de leur activité*, in L. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *Colonization and Romanization in Moesia Inferior. Premises of a Contrastive Approach*, Parthenon Verlag, Kaiserslautern und Mehlingen, 185-198, ISBN 978-3942994-06-4.
90. *The Economic Crisis in the Roman Province of Moesia Inferior (235-284 AD): The Record of Epigraphic Sources*, in L. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *Colonization and Romanization in Moesia Inferior. Premises of a Contrastive Approach*, Parthenon Verlag, Kaiserslautern und Mehlingen, 199-207, ISBN 978-3942994-06-4.
91. *Prosopographic remarks on the Population of Troesmis Lower Moesia*, in A. Tomas (ed.), *Ad fines Imperii Romani. Studia Thaddaeo Sarnowski septuagenario ab amicis, collegis discipulisque*

- dedicata*, Institute of Archaeology, University of Warsaw, Warsaw 2015, 141-146, ISBN 978-83-61376-46-0.
92. *Soldași originari din provinciile occidentale ale Imperiului Roman la Novae (Moesia Inferior)*, in *Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași. Secția Istorie* 61, 2015, 11-17.
93. *Diplômes militaires-carrières équestres: le cas de Flavius Flavianus*, in R. Cîrjan, A. Panaite, C. Căpiță (eds.), *Moesica et Christiana. Studies in honour of Prof. Alexandru Barnea on his 70th anniversary*, Editura Istros, Brăila 2016, 67-74 (în colaborare cu Iulia Dumitrache).
94. *Notes sur deux inscriptions de Dacie romaine*, in R. Ardevan, E. Beu-Dachin (eds.), *Mensa rotunda epigraphica Napocensis*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2016, 9-11, ISBN 978-606-543-747-0
95. *Observations on Local Recruiting in Lower Moesia: The Case of Troesmis*, in A. Rubel (ed.), *Die Barbaren Roms. Inklusion, Exklusion und Identität im Römischen Reich und im Barbaricum (1.-3. Jht. n. Chr.)*, Hartung Gorre Verlag, Konstanz, 2016, 71-77, ISBN 978-3-86628-577-4.
96. *Quelques remarques sur l'administration des salines en Dacie romaine*, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 22, 1, 2016, 51-58.
97. *La “romanisation” des noms Thraces du territoire rural d'Istros*, in M. H. Sayar (ed.), *XIth International Congress of Thracology, 8-12 November 2010*, Ege Yayınları, Istanbul 2016, 329-340. (în colaborare cu Iulia Dumitrache), ISBN 978-605-9680-29-5.
98. *Les Bessi à Ibida*, in *Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași. Secția Istorie* 62, 2016, 13-16.
99. *Le témoignage épigraphique des villae en Mésie Inférieure : remarques sur les propriétaires et sur le personnel administratif*, in *Dacia N. S.* 60, 2016, 221-236.
100. *Die Fremden in der lokalen Elite aus Troesmis (Moesia Inferior)*, in L. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *Migration, Kolonisierung, Akkulturation im Balkanraum und im Osten des Mittelmeerraumes (3. Jh. v. Chr.-6 Jh. n. Chr.)*, Hartung Gorre Verlag, Konstanz 2017, 127-138 (în colaborare cu Valentin Piftor), ISBN 978-3-86628-581-1.
101. *Topolog: des nouvelles informations archéologiques et épigraphiques sur la colonisation romaine dans le milieu rural du nord-est de la Mésie Inférieure*, in L. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *Migration, Kolonisierung, Akkulturation im Balkanraum und im Osten des Mittelmeerraumes (3. Jh. v. Chr.-6 Jh. n. Chr.)*, Hartung Gorre Verlag, Konstanz 2017, 171-175. (în colaborare cu George Nuțu), ISBN 978-3-86628-581-1.
102. *Late Roman and Early Byzantine Lamps from (L)Ibida*, in L. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *Migration, Kolonisierung, Akkulturation im Balkanraum und im Osten des Mittelmeerraumes (3. Jh. v. Chr.-6 Jh. n. Chr.)*, Hartung Gorre Verlag, Konstanz 2017, 209-224. (în colaborare cu George Nuțu), ISBN 978-3-86628-581-1.
103. *La population dans les villages situés entre Sacidava et Axiopolis*, în *Studia Antiqua et Archaeologica* 23, 2, 2017, 323-333.
104. *About the Crisis under Marcus Aurelius in Moesia Inferior*, in G. Nuțu, S. Ailincăi, C. Micu (eds.), *Omul, fluviul și marea. Studii de arheologie și istoria în onoarea lui Florin Topoleanu la a 65-a aniversare*, Editura Mega, Cluj-Napoca 2017, (ISBN 978-606-543-894-1), 365-370.
105. *Dakien, Moesia inferior Pannonien*, in H. Heinen, U. Eigler, P. Gröschler, E. Herrmann-Otto, H. von Hesberg, H. Leppin, H.-A. Rupprecht, W. Schmitz, I. Weiler, B. Zimmermann (eds.), *Handwörterbuch der antiken Sklaverei*, Franz Steiner Verlag, Stuttgart 2017: Band 1, col. 623-625 (Dakien); Band 2, col. 1974-1975 (Moesia inferior); Band 2, col. 2141-2143 (Pannonien) (ISBN 978-3-515-10161-5).
106. *The professions of private slaves and freedmen in Moesia Inferior*, in G. Cupcea, R. Varga (eds.), *Social Interactions and Status Markers in the Roman World*, Oxford 2018, 47-55. ISBN 978-1-78491-748-7.

107. *Military Presences in Bilingual Inscriptions from Moesia Inferior*, in S. Fink, M. Lang, M. Schretter (eds.), *Mehrsprachigkeit. Vom Alten Orient bis zum Esperanto*, Münster 2018, 105-112. ISBN 978-3-96327-004-8 (în colaborare cu R.-G. Curcă).
108. *Mort en Barbaricum. Autour d'une inscription de Sacidava*, in E. Nemeth (ed.), *Violence in Prehistory and Antiquity*, Kaiserslautern-Mehlingen 2018, 279-283, ISBN 978-3942994-16-3.
109. *Quelques remarques sur une inscription du territoire de Callatis (Mésie Inférieure)*, in D. Boteva-Boyanova, P. Delev, J. Tzvetkova (eds.), *Society, Kings, Gods. In memoriam professoris Margaritae Tachevae*, Sofia 2018, 431-434, ISBN 978-954-07-4417-9.
110. 'Mixed' Thraco-Roman Names in the Rural Milieu of Moesia Inferior, in K. Ruffing, K. Droß-Krüpe (eds.), *Emas non quod opus est, sed quod necesse est. Beiträge zur Wirtschafts-, Sozial-, Rezeptions- und Wissenschaftsgeschichte der Antike. Festschrift für Hans-Joachim Drexhage zum 70. Geburtstag*, Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 2018, 279-286, ISBN 978-3-447-11087-7, 279-285.
111. *Roman pottery in the countryside of Dobruja. Topolog as a case study*, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 24, 1, 2018, 83-104 (în colaborare cu G. Nuțu). ISSN 1224-2284
112. The importance of salt exploitation in Roman Dacia. The case of Ocna Mureș (Salinae), in *Journal of Ancient History and Archaeology* 5, 4, 2018, 32-36. (ISSN 2360 – 266X)
113. *Lighting devices from Ancient (L)Ibida and territory*, in L. Chrzanowski, A. Nestorović, V. Vidrih Perko (eds.), *Ancient lamps from Balkans and beyond. Acts of the 4th International Lychnological Congress («Ex Oriente Lux», Ptuj, 15th-19th of May, 2012). In memory of Jean Bussière*, Drémil Lafage 2019, 329-338 (în colaborare cu G. Nuțu). ISBN 978-2-35518-088-0
114. *The cult of Jupiter and of Juno Regina in the rural areas of Moesia Inferior*, in *Journal of Ancient History and Archaeology* 6, 2, 2019, 42-51. (ISSN 2360 – 266X)
115. *Les vétérans dans les campagnes de Mésie Inférieure: les propriétaires ruraux*, in *Dialogues d'histoire ancienne* 45/1, 2019, 129-151. ISSN 0755-7256
116. *Roman Army and Salt Exploitation in Dacia*, in *Journal of Ancient History and Archaeology* 6, 3, 2019, (ISSN 2360 – 266X) (în colaborare cu Andrei Asăndulesei), 27-48.
117. *La population dans le milieu rural de Capidava*, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 25/1, 2019, 75-93. ISSN 1224-2284
118. *Soldats du milieu rural de la Mésie Inférieure recrutés dans l'armée romaine*, in L. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *Limes, Economy and Society in the Lower Danubian Provinces*, Peeters, Leuven 2019, 19-30. 978-90-429-3812-0
119. *A new album of the quinquennales and magistri canabensium at Troesmis*, in L. Mihailescu-Bîrliba, Wolfgang Spickermann (eds.), *Roman Army and Local Society in the Limes Provinces of the Roman Empire*, Verlag Marie Leidorf, Rahden/Westfalia 2019, 95-108. ISBN 978-3-86757-270-5 (în colaborare cu F. Matei-Popescu)
120. *Salt exploitation in Roman Dacia. A larger overview*, in L. Mihailescu-Bîrliba, Wolfgang Spickermann (eds.), *Roman Army and Local Society in the Limes Provinces of the Roman Empire*, Verlag Marie Leidorf, Rahden/Westfalia 2019, 163-186. ISBN 978-3-86757-270-5
121. *Recherches archéologiques et d'épigraphie dans le milieu rural d'Ibida à l'époque du Haut-Empire*, in *Romanian Archaeological Institute in Athens* 1, 2019, 109-124.
122. *Slaves, masters, and salt administration: the case of Hermadio (Roman Dacia)*, in *Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași. Secția Istorie* 65, 2019, 227-233.
123. *Salt exploitation in Roman Dacia. Modern sources and new archaeological surveys*, *Acta Musei Napocensis* 56/I, 2019, 135-144. ISSN 1454–1513
124. *Prosopographic notes on Flavius Reginus from Arrubium*, in R.-G. Curcă, A. Rubel, R. P. Symonds, H.-U. Voß (eds.), *Rome and Barbaricum Contributions to the archaeology and history of interaction in European protohistory*, Archaeopress, Oxford 2020, 81-84. ISBN 978-1-78969-103-0.

125. *Les inscriptions concernant les soldats originaires de la Mésie Inférieure dont l'origine rurale est certe: les ailes et les cohortes*, în *Studia Antiqua et Archaeologica* 26/2, 239-249.

126. *Les enfants dans les familles des militaires provenant du milieu rural de la Mésie Inférieure*, în *Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași. Secția Istorie* 66, 2020, 9-14.

IV. Rapoarte arheologice

1. *Cercetările arheologice de la Jurilovca. Sectorul SIG (Incinta greacă)*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România*, București, 2000, p. 52 (în colaborare).

2. *Cercetările arheologice de la Jurilovca. Sectorul Faleză Est*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România*, București, 2000, p. 52-53 (în colaborare).

3. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză). Sectorul Extra Muros Vest I*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2002*, București, 2003, p. 264 (în colaborare).

4. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză)*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2003*, București, 2004, p. 312-314 (în colaborare).

5. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză)*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2004*, București, 2005, p. 350-355 (în colaborare).

6. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză)*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2005*, București, 2006, p. 332 (în colaborare).

7. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză). Sectorul Extra-Muros Nord I*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2006*, București, 2007, p. 338-339 (în colaborare).

8. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză). Sectorul T10*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2007*, București, 2008, p. 284 (în colaborare).

9. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză). Sectorul T10*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2008*, București, 2009, p. 284 (în colaborare).

10. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză). Sectorul Turnul 10*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2010*, București, 2011, p. 130-131 (în colaborare).

11. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză). Sectorul T 10*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2011*, București, 2012, p. 133 (în colaborare).

12. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză). Sectorul T 10*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2013*, București, 2014, p. 132-133 (în colaborare).

13. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză). Sectorul T 10*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2014*, București, 2015, p. 84 (în colaborare).

14. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză). Sectorul T 10*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2015*, București, 2016, p. 87 + 366 (pl. 1-2), 367 (pl. 1) (în colaborare).

15. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză). Sectorul T 10*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2016*, București, 2017, p.134 (în colaborare).

16. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză). Sectorul T 10*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2017*, București, 2018, p. 126 (în colaborare).

17. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză). Sectorul Turnul 10*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2018*, București, 2019, p. 188 (în colaborare).

18. *Slava Rusă (com. Slava Cercheză). Sectorul Turnul 10*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2019*, București, 2020, p. 341-342 (în colaborare).

V. Cronici

1. *Bursă de studii la Wolfenbüttel (Germania)*, în *Analele Științifice ale Universității "Al. I. Cuza", s. Istorie*, 37, 1992, p. 273-274.

2. *L'activité scientifique du Séminaire d'histoire ancienne et d'archéologie*, în *Studia Antiqua et Archaeologica* (1992-1995), 3-4, 1996-1997, p. 249-262.

3. *L'activité scientifique du Séminaire d'histoire ancienne et d'archéologie (1995-1997)*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, 5, 1998, p. 251-264.
4. *L'activité scientifique de la chaire d'histoire ancienne et d'archéologie (1998-2000)*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, 8, 2002, p. 315-330.
5. *L'activité scientifique de la chaire d'histoire ancienne et d'archéologie (2001-2002)*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, 9, 2003, p. 515-528.
6. *L'activité scientifique de la chaire d'histoire ancienne et d'archéologie (2002-2004)*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, 10-11, 2004-2005, p. 223-244.
7. *Ve Colloque roumaino-italien La romanité orientale et l'Italie: parallèles historiques et culturels (Iasi-Tulcea, 19-25 septembre 2004)*, *Studia Antiqua et Archaeologica*, 10-11, 2004-2005, p. 249-250 (în colaborare).
8. *L'activité scientifique de la chaire d'histoire ancienne et d'archéologie (2004-2005)*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, 12, p. 208-221.
9. *XXXe Congrès GIREA (Besançon, 15-17 décembre 2005)*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, 12, p. 222.
10. *L'activité scientifique de la chaire d'histoire ancienne et d'archéologie (2006-2007)*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, 13-14, p. 257-281 (în colaborare).
11. *L'activité scientifique de la chaire d'histoire ancienne et d'archéologie (2007-2008)*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, 15, 2009, 226-238.

VI. Recenzii

1. Guy Rachet, *Dictionnaire de l'Egypte ancienne*, Paris, 1987, în *Analele Științifice ale Universității "Al. I. Cuza" Iași*, s. Istorie, 36, 1990, p. 163-164.
2. Karl Strobel, *Untersuchungen zu den Dakerkrieger Trajans. Studien zur Geschichte des mittleren und unteren Donauraumes in der Hohen Kaiserzeit*, Bonn, 1984, în *Analele Științifice ale Universității "Al. I. Cuza" Iași*, s. Istorie, 36, 1990, p. 164-166.
3. Danielle Porte, *Rome: l'esprit des lettres*, în *Analele științifice ale Universității "Al. I. Cuza" Iași*, s. Istorie, 38-39, 1993-1994, p. 143-144.
4. Marek Gedl, *Die Vorlausitzer Kultur, Prähistorische Bronzefunde, Abteilung XXI, 2. Band*, Stuttgart, 1992, în *Arheologia Moldovei*, 17, 1994, p. 240-341.
5. Georges Duby et Michelle Perrot (coord.), *Histoire des femmes en Occident, I, l'Antiquité*, ed. de Pauline Schmitt-Pantel, Paris, 1991, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, II, 1995, p. 222-224.
6. Heidrun Schulze-Oben, *Freigelassenen in den Städten der römischen Hispanien. Juristische, wirtschaftliche und soziale Stellung nach dem Zeugnis der Inschriften*, Bonn, 1989, în *Arheologia Moldovei*, 18, 1995, p. 344-345.
7. Gabriela Sukiennik, *Catalogue of Ancient Coins in the Ossolinski National Institute Library, Part 2. Coins of the Roman Empire. Augustus-Domitianus*, Wroclaw-Warszawa-Krakow-Lodz, 1989, în *Studii și cercetări de numismatică*, 10, 1993 (1996), p. 178.
8. M. Amandry și colab., *Musées de Troyes. Catalogues des monnaies d'or*, Troyes, 1988, în *Studii și cercetări de numismatică*, 10, 1993 (1996), p. 191.
9. Andrew Burnett, *Coins*, London, 1991, în *Studii și cercetări de numismatică*, 10, 1993 (1996), p. 201-202.
10. Jerzy Kolendo (ed.), Violeta Bozilova, Leszek Mrozewicz, *Inscriptions latines de Novae*, Poznan, 1992, în *Memoria Antiquitatis*, 21, 1997, p. 470-472.
11. H. Bellen, H. Heinen, (eds.), *Fünfzig Jahre Forschungen zur antiken Sklaverei an der Mainzer Aademie 1950-2000: Miscellanea zum Jubiläum*, Stuttgart, 2001, în *Revista de istorie socială*, IV-VII, 1999-2002 (2004), p. 499-501.
12. Wolfgang Szaivert, Reinhard Wolters, Löhne, Preise, Werte. *Quellen zur römischen Geldwirtschaft*, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 2005, în *Revista de istorie socială*, VIII-IX, 2003-2004 (2006), p. 654-655.

13. Yanis Pikoulas (ed.), *Inscriptions and history of Thessaly: new evidence. Proceedings of the International Symposium in honour of Professor Christian Habicht, Volos 2006*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, 13-14, 2007-2008, 239-240.
14. *Corpus der römischen Rechtsquellen zur antiken Sklaverei (CRRS)*, herausgegeben von Tiziana J. Chiusi, Johanna-Filip-Fröschl, J. Michael Rainer, Reil VI. *Stellung der Sklaven im Sakralrecht*, bearbeitet von Leonhard Schumacher, Franz Steiner Verlag, Stuttgart 2006, 124 p., in *Studia Antiqua et Archaeologica* 13-14, 2007-2008, p. 240-241.
15. M. Mănucu-Adameşteanu (éd.), *A la recherche d'une colonie. Actes du Colloque International 40 ans de recherche archéologique à Orgame/Argamum, Bucarest-Tulcea-Jurilovca, 3-5 octobre 2005*, Editions AGIR, Bucarest 2006, 447 p.+ planches, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 16, 2010, 197-199 (în colaborare).
16. Constantin C. Petolescu, *Contribuții la istoria Daciei romane*, Editura Academiei Române, București 2007, 351 p. + 25 fig., in *Studia Antiqua et Archaeologica* 16, 2010, 199-200.
17. Victor Henrich Baumann, *Noviodunum. Santierul arheologic 1995-2009*, Editura Granada, Tulcea, 2010, 242 p. + figures dans le texte, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 17, 2011, 229-232.
18. Octavian Bounegru, *Mercator. Studien zur antiken Wirtschaft im Pontosgebiet und in der Ägäis*, Parthenon Verlag, Kaiserslautern 2013, 200 p, ISBN 978-3943994-06-4, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 19, 2013, 317-318.
19. George Nutu, Simina Stanc, Diana Andreea Stan, *Carved Bone and Antler from Northern Dobruja in Archaeological and Archaeozoological Context*, Editura Universității "Alexandru Ioan Cuza", Iași, 2014, 188 p., in *Studia Antiqua et Archaeologica* 20, 2014, 391-392.
20. Rada Varga, *Peregrini in Roman Dacia*, Mega Publishing House, Cluj-Napoca 2014, 168 p., in *Studia Antiqua et Archaeologica* 20, 2014, 392-399.
21. Eugenia Beu-Dachin, *The Latin language in the inscriptions of Roman Dacia*, Mega Publishing House, Cluj-Napoca 2014, 276 pages, in *Studia Antiqua et Archaeologica* 21/1, 2015, 109-112.
22. Emilian Popescu, *Inscriptions de Scythie Mineure*, volume IV, Tropaeum - Durostorum - Axiopolis, recueillies, traduites et accompagnées de commentaires et d'index par Emilian Popescu, Editura Academiei –Diffusion de Boccard, Bucarest-Paris, 412 pages, 17 planches avec photos des inscriptions, in *Dacia N. S.* 60, 325-330.

Lucrețiu-Ion BÎRLIBA

**Curriculum
vitae
Europass**

**Informații
personale**

Nume /
Prenume **Zugravu Nelu**

Data nașterii 28 noiembrie 1961

Adresă(e) Str. Râpa Galbenă 10 C, 700128, Iași, România

Telefon(oane) ++40-232-201634

Fax(uri) ++4+-232-201156

E-mail(uri) nelu@uaic.ro; z_nelu@hotmail.com

Naționalitate(-
tăți) română

Sex masculin

**Experiența
profesională**

Perioada 2003 - prezent

Funcția sau
postul ocupat Profesor universitar (cf. O.M. nr. 4084/04.06.2003)

Activități și
responsabilități
principale Activitate didactică și de cercetare, conducere doctorat (Ordinul Ministrului Educației și Cercetării
nr. 4807/17 august 2005)

Numele și
adresa
angajatorului Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, B-dul Carol I nr. 11, 700506, Iași, România

Tipul activității
sau sectorul de
activitate Învățământ superior

Perioada 1-30 aprilie 2016

Funcția sau
postul ocupat Visiting Scientist/Professor

Activități și
responsabilități
principale Activități științifice și didactice în cadrul programului Visiting Scientist/Professor

Numele și
adresa
angajatorului Università degli Studi di Sassari, Dipartimento di Storia, Scienze dell’Uomo e della Formazione

Tipul activității sau sectorul de activitate	Activitatea didactică de înalt nivel și cercetare științifică
Perioada	27 martie – 27 aprilie 2017
Funcția sau postul ocupat	Visiting Professor
Activități și responsabilități principale	Activități didactice de înalt nivel în cadrul Programului Visiting Professor
Numele și adresa angajatorului	Università degli Studi di Sassari, Dipartimento di Storia, Scienze dell'Uomo e della Formazione
Tipul activității sau sectorul de activitate	Activitatea didactică de înalt nivel
Perioada	Iunie 2006, mai-iunie, octombrie 2007, mai 2008, aprilie-mai 2009, mai 2010, mai 2011, mai 2012, mai-iunie 2013, septembrie 2013, mai 2014, septembrie 2014, aprilie-mai 2015, mai 2017, mai 2019
Funcția sau postul ocupat	Profesor
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică în cadrul programului LLP-Erasmus, Erasmus+
Numele și adresa angajatorului	Università di Bari Aldo Moro, Dipartimento di Studi Classici e Cristiani (din 2012, Dipartimento di Studi Classici e del Tardoantico), Italia
Tipul activității sau sectorul de activitate	Învățământ superior (Attività formative del Dottorato di ricerca)
Perioada	Octombrie 2007, octombrie 2008, octombrie 2009, septembrie 2013, septembrie 2014
Funcția sau postul ocupat	Profesor
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică și de cercetare
Numele și adresa angajatorului	Centro di Studi Micaelici e Garganici (Monte Sant'Angelo), Università di Bari Aldo Moro, Italia
Tipul activității sau sectorul de activitate	Învățământ superior (Attività formative del Dottorato di ricerca)
Perioada	Iunie 2007
Funcția sau postul ocupat	Profesor
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică și de cercetare
Numele și adresa angajatorului	Centro di Spiritualità <i>Sanguis Christi</i> (Trani), Università di Bari Aldo Moro, Italia

Tipul activității sau sectorul de activitate	Învățământ superior (Attività formative del Dottorato di ricerca)
Perioada	Septembrie 2013
Funcția sau postul ocupat	Profesor
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică în cadrul programului LLP-Erasmus
Numele și adresa angajatorului	Università degli Studi di Torino, Dipartimento di Studi Umanistici, Italia
Tipul activității sau sectorul de activitate	Învățământ superior (Attività formative del Dottorato di ricerca)
Perioada	August 2001, septembrie 2019
Activități și responsabilități principale	Bursier Deutsches Archäologisches Institut Rom (DAI)
Numele și adresa angajatorului	Deutsches Archäologisches Institut Rom, Italia
Tipul activității sau sectorul de activitate	Cercetare
Perioada	1 decembrie 2002 – 31 mai 2003
Activități și responsabilități principale	Bursier KAAD (Katholischer Akademischer Ausländer-Dienst din Bonn)
Numele și adresa angajatorului	Katholisch-Theologische Fakultät der Universität Würzburg, Lehrstuhl für Ostkirchengeschichte und Ökumenische Theologie, Bayerische Julius-Maximilians-Universität Würzburg (Germania)
Tipul activității sau sectorul de activitate	Învățământ superior (Hauptseminar, Oberseminar) și cercetare
Perioada	Noiembrie 2001
Funcția sau postul ocupat	Bursier EFA
Activități și responsabilități principale	Activitate de cercetare
Numele și adresa angajatorului	Ecole Française d'Athènes, Grecia
Tipul activității sau sectorul de activitate	Cercetare

Perioada	Mai 2000, noiembrie 2013
Funcția sau postul ocupat	Profesor
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică
Numele și adresa angajatorului	Universitatea de Stat din Chișinău, Facultatea de Istorie și Filosofie, Departamentul Istoria Românilor, Universală și Arheologie
Tipul activității sau sectorul de activitate	Învățământ superior
Perioada	Iunie-Iulie 2000
Funcția sau postul ocupat	Profesor invitat
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică și de cercetare
Numele și adresa angajatorului	Katholisch-Theologische Fakultät der Universität Würzburg, Lehrstuhl für Ostkirchengeschichte und Ökumenische Theologie, Bayerische Julius-Maximilians-Universität Würzburg, Germania
Tipul activității sau sectorul de activitate	Învățământ superior (Hauptseminar)
Perioada	2000-2003
Funcția sau postul ocupat	Conferențiar universitar
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică și de cercetare
Numele și adresa angajatorului	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, B-dul Carol I nr. 11, 700506, Iași, România
Tipul activității sau sectorul de activitate	Învățământ superior
Perioada	Octombrie 1999 – Mai 2000
Funcția sau postul ocupat	Bursier al Fundației Naționale pentru Burse a Greciei (IKY)
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică și de cercetare
Numele și adresa angajatorului	Universitatea din Atena, Grecia
Perioada	1997-2000
Funcția sau postul ocupat	Lector universitar

Activități și responsabilități principale	Activitate didactică și de cercetare
Numele și adresa angajatorului	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, B-dul Carol I nr. 11, 700506, Iași, România
Tipul activității sau sectorul de activitate	Învățământ superior
Perioada	1990-1997
Funcția sau postul ocupat	Asistent universitar
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică și de cercetare
Numele și adresa angajatorului	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, B-dul Carol I nr. 11, 700506, Iași, România
Tipul activității sau sectorul de activitate	Învățământ superior
Perioada	Octombrie 1992 – Aprilie 1993
Funcția sau postul ocupat	Bursier TEMPUS
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică și de cercetare
Numele și adresa angajatorului	Universite d'Angers, Faculte de Droit et Lettres, Franța
Tipul activității sau sectorul de activitate	Învățământ superior
Cursuri și seminarii	- <i>Civilizații preistorice și antice pe teritoriul României</i>, curs general, partea a II-a (<i>Civilizația greacă; Civilizația dacică; Civilizația romană; Etnogeneza românilor</i>), anul I - <i>Istoria religiei romane</i>, curs + seminar special, anul III (specializarea istorie) - <i>Istoria antică și filmul</i>, curs + seminar special, anul III (specializarea istorie-arheologie) - <i>Modele etnogenetice în istoriografia contemporană</i>, curs + seminar special, anul III (specializările istorie-arheologie și istorie) - <i>Romanizarea</i>, anul III (specializarea istorie) - <i>Istoriografia Antichității târzii</i>, seminar, anul, masteratul <i>Arheologie, civilizație și artă antică</i> (Facultatea de Istorie) - <i>Istoria și arheologia creștinismului în sud-estul Europei până în secolul al XI-lea</i>, curs + seminar opțional, anul III (specializarea istorie-arheologie) - <i>Arta și civilizația Antichității târzii</i>, curs + seminar, anul I, masteratul <i>Arheologie, civilizație și artă antică</i> (Facultatea de Istorie) - <i>Fundamentele antice ale gândirii politice contemporane. Fundamentele romane</i>, curs + seminar, anul I, masteratul <i>Instituții și ideologii ale puterii în Europa</i> (Facultatea de Istorie) - <i>Patrimoniul cultural greco-roman. Patrimoniul roman</i>, curs + seminar, anul I, masteratul <i>Patrimoniul și turism cultural</i> (Facultatea de Istorie) - <i>Orientări în istoriografia contemporană a Antichității: mari teme și metode</i>, curs + seminar, anul I, școala doctorală, Facultatea de Istorie - <i>Metodologia întocmirii unei lucrări de doctorat</i>, curs + seminar, anul I, școala doctorală, Facultatea de Istorie (din anul universitar 2012-2013)

Domenii de interes	Istoria antică a regiunii Dunării de Jos în secolele I-VIII, cu specială privire asupra epocilor romană și postromană. Istoria și civilizația Antichității târzii: organizarea unor activități de doctorat cu tematică circumscrisă perioadei respective; stabilirea unei direcții de cercetare și editare de izvoare din Antichitatea târzie în cadrul Centrului de Studii Clasice și Creștine al Facultății de Istorie. Istoria romană, în special istoria religioasă și culturală. Istoria creștinismului în regiunea Dunării de Jos în mileniul I.
Educație și formare	
Perioada	1997
Calificarea / diploma obținută	Doctor în istorie, specializarea istorie antică (conducător științific: prof. univ. dr. Dan Gh. Teodor) (Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 5374/20.11.1997)
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Istorie antică
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Istorie, Iași
Perioada	1982-1986
Calificarea / diploma obținută	Licențiat
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Istorie-filozofie/profesor
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Istorie și Filozofie, Iași
Limba(i) maternă(e)	Româna
Limba(i) străină(e) cunoscută(e)	
Autoevaluare	
Nivel european (*)	
Limba italiană	
Limba franceză	
Limba engleză	

(*) Nivelul Cadrului European Comun de Referință Pentru Limbi Străine

**Informații
suplimentare**

Responsabilități (coordonator de instituții științifice și colecții editoriale, membru în comitete de redacție ale unor reviste științifice):

- 2004 – prezent: fondator și director al Centrului de Studii Clasice și Creștine al Facultății de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (<http://history.uaic.ro/cercetare/centre-de-cercetare-2/centrul-de-studii-clasice-si-crestine/>)
- 2006 – prezent: fondator și redactor responsabil al revistei Centrului de Studii Clasice și Creștine *Classica et Christiana*; revista indexată în mai multe baze de date internaționale (ERIH + din 2015, *L'Année philologique*, *SCOPUS*, *Index Copernicus*, *AWOL*, *Université Laval*, *BIBP*, *Scipio* etc.), categ. B CNCIS (<http://history.uaic.ro/classica-et-christiana/>), categ. A ANVUR (Agenzia Nazionale di Valutazione del Sistema Universitario e della Ricerca, Italia) (<https://www.anvur.it/>) for Scienze dell'antichità, filologico-letterarie e storico-artistiche (Area 10) (10/D1: STORIA ANTICA; 10/D4: FILOLOGIA CLASSICA E TARDOANTICA; 10/E1: FILOLOGIE E LETTERATURE MEDIO-LATINA E ROMANZE) (<https://www.anvur.it/attivita/classificazione-delle-riviste/classificazione-delle-riviste-ai-fini-dellabilitazione-scientifica-nazionale/elenchi-di-riviste-scientifiche-e-di-classe-a/>)
- 2003-2010: fondator și editor responsabil al colecției *Bibliotheca Classica Iassiensis* a Editurii Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- 2008-prezent: fondator și editor responsabil al colecției *Bibliotheca Patristica Iassiensis* a Editurii Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- 2011 – prezent: fondator și editor responsabil al colecției *Thesaurus Classicus* a Editurii Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- 2009 – prezent: membru în comitetul de redacție al revistei *Cassiodorus* editată de Istituto di Studi su Cassiodoro e sul Medioevo in Calabria.
- 2010 – prezent: membru în comitetul științific al revistei *Invigilata Lucernis* editată de Università Bari Aldo Moro, Dipartimento di Studi Classici e Cristiani (din 2012, Dipartimento di Scienze dell'Antichità e del Tardoantico).
- 2011-2013: membru în colegiul științific al revistei *Bibliotheca Historica et Archaeologica Universitatis Timisiensis* editată de Centrul de Studii de Istorie și Arheologie „Constantin Daicoviciu”, Universitatea de Vest din Timișoara.
- 2013-2016: membru în colegiul științific al revistei *ReDivā. Revista Doctoranzilor în Istorie Veche și Arheologie*, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.
- 2013 – prezent: membru în colegiul de redacție al revistei *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași*, S. N., *Istorie*.
- 2017 – prezent: membru în consiliul științific al colecției *Historia christiana* al Editurii Doxologia, Iași
- ianuarie 2019 – prezent: vicepreședinte al Societății de Studii Clasice din România.
- februarie 2019 – prezent: președinte al filialei Iași a Societății de Studii Clasice din România.
- 2019 – prezent: membru în comitetul editorial și științific al colecției *Rome and After in Central and Eastern Europe* publicată de Editura Brepols.
- 2019 – prezent: membru în comitetul editorial și științific al colecției *Nuova Biblioteca di Cultura Romanobarbarica* publicată de SISMEL – Edizioni del Galluzzo (Italia).
- 2016 – prezent: membru în Collegio Dottorato Archeologia, Storia, Scienze dell'Uomo, Dipartimento di storia scienze dell'uomo e della formazione, UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI SASSARI.
- 2020: membru în international board al Dottorato Internazionale di Studi Umanistici, Università della Calabria.
- 2020: membru în bordul editorial al *The Journal of Culture, History and Archaeology (JCHA)* (<https://www.2rsa.org/journals/>)

Membru în comisii internaționale de doctorat:

- **29 aprilie 2015, Università degli Studi di Torino:** președinte al comisiei pentru acordarea titlului de doctor în *Culture Classiche e Moderne*, Indirizzo in *Filologia e letteratura greca, latina e bizantina* XXVII ciclo D-lui Claudio Faustinelli, care a susținut teza **Syrus ipse. I servi nelle Saturarum reliquiae di Lucilio** (tutore: prof.ssa Giuseppina Magnaldi, prof. Giancarlo Mazzoli; coordonator de indirizzo prof. Giulio Guidorizzi).
- **29 aprilie 2015, Università degli Studi di Torino:** președinte al comisiei pentru acordarea titlului de doctor în *Culture Classiche e Moderne*, Indirizzo in *Filologia e letteratura greca, latina e bizantina* XXVII ciclo D-lui Vincenzo Del Core, care a susținut teza **Elogi di principi tardoantichi. Traduzione, commento e interpretazione della laudatio in Valentinianum seniore altera e della laudatio in Gratianum Augustum di Quinto Aurelio Simmaco** (tutore: prof. Andrea Balbo, prof. Ermanno Malaspina; coordonator de indirizzo prof. Giulio Guidorizzi).
- **decembrie 2017:** membru supleant extern în comisia pentru susținerea tezei de doctorat **I cristiani, la musica e la danza tra indagini storiche e alcuni sviluppi agiografici** elaborată de Mario RESTA în cadrul modului M-STO/07 – Storia del Cristianesimo e delle Chiese derulată la Università degli Studi di Bari Aldo Moro și Università degli Studi della Repubblica di San Marino (coordonatori: Pietro Totaro, Paulo Butti de Lima; supervisor: Immacolata Aulisa, Giorgio Otranto).

Doctorate în cotutelă: Universitățile de Studii de Bari Aldo Moro

Număr de teze de doctorat finalizate: patru

Granturi naționale și membru în proiecte internaționale:

- 2006 – 2008: Directorul de grant CNCIS 1205 *Fontes historiae Daco-romanae Christiani-tatis. Izvoarele istoriei creștinismului românesc*
- 2008 – 2010: membru-asociat în colectivul proiectului internațional UNESCO *Storia e agiografia nella società tardoantica e medievale* (director: prof. Giorgio Otranto, Dipartimento di Studi Classici e Cristiani, Università di Bari Aldo Moro)

- 8-14 octombrie 2012: *Studia Classica et Christiana Iassiensia. Tradizione e innovazione fra antichità e medioevo: prosopografia-epigrafia-biografia* [CNCS-UEFISCDI PN-II-IDEI/SSA/2012-2-024]
- 2012-2015: membru-asociat în colectivul proiectului internațional de cercetare *Theory and Practice as Expressions of both Universalism and Particularism in Christianity between Late Antiquity and Middle Age. Conflicts, Forms of Communication, Sanctuaries and Popular Devotion* (director: prof. Ada Campione, Università di Bari Aldo Moro)
- 2018-prezent: membru în proiectul internațional de cercetare cu suport financiar HALMA-UMR 8164 (CNRS, Université de Lille, MCC) *Danubius CES «Culture, créations, patrimoine» - JCJC. Ecclesiastical Organization and Christian Topography of the Lower Danube during Late Antiquity (3rd-8th Centuries AD)* (director: Dominic Moreau, Université de Lille, France) (participation in prosopography).

Convenții de colaborare internațională încheiate în calitate de Director al Centrului de Studii Clasice și Creștine:

- 2004, Università di Bari Aldo Moro, Dipartimento di Studi Classici e Cristiani (din 2012, Dipartimento di Scienze dell'Antichità e del Tardoantico; din 2018, Dipartimento di Studi Umanistici), Italia
- 2009, Università del Salento, Italia
- 2013, Università di Sassari, Dipartimento di Storia, Scienze dell'Uomo e della Formazione, Italia
- 2013, Università di Torino, Dipartimento di Studi Umanistici, Italia

Școli de Studii Avansate cu participare națională și internațională organizate:

- 6-10 noiembrie 2007: *Studia Classica et Christiana Iassiensia* (ed. I): *4th century AD: interferences, conflicts, reconciliations between Christianity and paganism / Secolul al IV-lea p.Chr. – interferențe, conflicte, reconciliieri între creștinism și păgânism*
- 8-14 octombrie 2012: *Studia Classica et Christiana Iassiensia* (ed. a II-a) (IX Convegno romeno-italiano) *Tradizione e innovazione fra antichità e medioevo: prosopografia-epigrafia-biografia* [CNCS-UEFISCDI PN-II-IDEI/SSA/2012-2-024]
- 5-7 iunie 2018: *Studia Classica et Christiana Iassiensia* (ed. a III-a): *Forms, tools and models of artistic, epigraphic and literary communication in classical and late antiquity - tradition and innovation / Forme, instrumente și modele de comunicare artistică, epigrafică și literară în Antichitatea clasică și târzie – tradiție și inovație*

Colocvii și conferințe internaționale organizate:

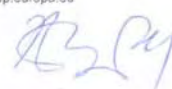
- 23-27 aprilie 2005, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie, Centrul de Studii Clasice și Creștine: V Convegno romeno-italiano *Oriente e Occidente nell'Antichità: contatti e interazioni*
- 12-16 maggio 2008, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie, Centrul de Studii Clasice și Creștine: VI Convegno romeno-italiano *Tradizione e innovazione tra Antichità classica e cristianesimo: forme e modelli di comunicazione e monumentalizzazione fino al VI secolo. 2000 anni dall'esilio di Ovidio a Tomis*
- 10-14 maggio 2010, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie, Centrul de Studii Clasice și Creștine: VII Convegno romeno-italiano *Le scienze dell'Antichità nelle Università europee: passato, presente, futuro. 150 anni di ricerca nell'Università di Iași*
- 17-20 maggio 2014, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie, Centrul de Studii Clasice și Creștine: VIII Convegno romeno-italiano *Ideologia del potere – potere dell'ideologia: forme di espressione letteraria, storiografica e artistica nell'Antichità e nel Medioevo*
- 3 octombrie 2014, Muzeul Național de Istorie Națională și Arheologie Constanța, 2-3 octombrie 2014: International Conference *Pontica*, ediția XLVII: *Round Table Augustus – 2000 years*
- 11-12 December 2014, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie, Centrul de Studii Clasice și Creștine: International Conference *Augustus and his age*
- 21 ottobre 2016, Università degli Studi di Bari Aldo Moro: X Convegno romeno-italiano *Il potere della parola, dell'exemplum e del simbolo. In ricordo di Mario Girardi*
- 10-12 mai 2017, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța: International Conference *Ovidian evocations: poetry-mythology-historical reality / Evocări ovidiene: poezie-mitologie-realitate istorică*
- 3-4 octombrie 2018, Muzeul Național de Istorie și Arheologie Constanța: International Session *Pontica*, Ediția LI, International Round Table *Research on Early Christianity in Romania and the East-Europe Area: Approaches and Prospectives*
- 10-12 ottobre 2019, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie, Centrul de Studii Clasice și Creștine: XI Convegno romeno-italiano *Tradizione e innovazione tra Antichità classica e cristianesimo: forme, strumenti e modelli di comunicazione letteraria e artistica*

Colocvii și conferințe naționale organizate:

- 29 octombrie 2015, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie: *Puterea cuvântului, a exemplului și a simbolului*;
- 29 august-1 septembrie 2018, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie: Congresul Național al Istoricilor Români, ediția a II-a: *Masa rotundă De la Antichitatea clasică la Evul Mediu – forme și modele de continuitate și discontinuitate*
- 5-6 aprilie 2019, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere; Facultatea de Istorie, Centrul de Studii Clasice și Creștine; Societatea de Studii Clasice din România – filiala Iași: Simpozionul Național *Colloquium Antiquitatis*
- 25 octombrie 2019, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere; Facultatea de Istorie, Centrul de Studii Clasice și Creștine; Societatea de Studii Clasice din România – filiala Iași: Simpozionul Național *Antichitatea și moștenirea ei spirituală*

[Signature]

- 14-15 noiembrie 2020, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere-Departamentul de Limbi Clasice, Italiană și Spaniolă; Facultatea de Istorie-Centrul de Studii Clasice și Creștine; Institutul de Cercetări Interdisciplinare-Departamentul Științe Socio-Umane; Societatea de Studii Clasice din România – filiala Iași: Simpozionul Național *Antichitatea și moștenirea ei spirituală*, ediția a XVI-a

ZUGRAVU NELU
Publicații (selectiv)

A. Cărți, monografii:

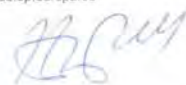
1. *Istoria românilor*, I, Antică (avec la collaboration de N. URSULESCU, I. TODERAȘCU), Editura Universitas, Iași-Chișinău, 1991, 228 pag. (cap. *Etnogeneza românilor*, p. 71-220)
2. *Istoria romanității nord-dunărene (secolele II-VIII). Contribuții la etnogeneza românilor* (Academia Română – Filiala Iași, Centrul de Istorie și Civilizație Europeană), Iași, 1994
3. *Geneza creștinismului popular al românilor* (Ministerul Educației, Institutul Român de Tracologie, *Bibliotheca Thracologica XVIII*), București, 1997
4. *Roma. Politică și aculturație. Introducere la problema romanizării* (Academia Română – Filiala Iași, Centrul de Istorie și Civilizație Europeană), vol. I, Editura Corson, Iași, 1999
5. *Erezii și schisme la Dunărea Mijlocie și de Jos în mileniul I* (Academia Română – Filiala Iași, Centrul de Istorie și Civilizație Europeană), Editura Presa Bună, Iași, 1999
6. *Scripta contra Christianos în secolele I-II (texte și comentarii)*, Editura Presa Bună, Iași, 2003 (avec la collaboration de Ovidiu ALBERT)
7. *Antichitatea târzie*, Editura Demiurg, Iași, 2005.
8. *Ammianus Marcellinus și cultura violenței în secolul al IV-lea*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2017 (*Antiqua et Mediaevalia - Studia*)

B. Ediții de surse:

1. FESTUS, *Breviarium rerum gestarum populi Romani. Scurtă istorie a poporului roman, editio bilinguis*, edité par Nelu ZUGRAVU, Marius ALEXIANU et Roxana CURCĂ, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2003 (*Bibliotheca Classica Iassiensis I*)
2. *Res gestae diui Augusti. Faptele divinului Augustus. Praxeis Sebastou Theou, editio trilinguis*, edité par Nelu ZUGRAVU, Marius ALEXIANU et Roxana CURCĂ, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2004 (*Bibliotheca Classica Iassiensis III*)
3. AURELIUS VICTOR, *De Caesaribus. Despre împărați, editio bilinguis*, edité par Nelu ZUGRAVU et Mihaela PARASCHIV, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006, 504 pag. (*Bibliotheca Classica Iassiensis IV*)
4. *Fontes historiae Daco-romanae Christianitatis. Izvoarele istoriei creștinismului românesc, editio bilinguis*, edité par Nelu ZUGRAVU, Mihaela PARASCHIV, Claudia TĂRNĂUCEANU, Wilhelm DANCĂ, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, 2008 (*Bibliotheca Patristica Iassiensis I*)
5. PSEUDO-AURELIUS VICTOR, *Epitome de Caesaribus. Epitomă despre împărați, editio bilinguis*, edité par Nelu ZUGRAVU et Mihaela PARASCHIV, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, 2012 (*Thesaurus Classicus I*)
6. MARCUS TULLIUS CICERO, *Philippicae. Filipice*, I, ediție bilingvă, traducere și indice de MIHAELA PARASCHIV, Notă asupra ediției de MIHAELA PARASCHIV și NELU ZUGRAVU, note și comentarii de NELU ZUGRAVU, studiu introductiv de CONSTANTIN SĂLĂVĂSTRU, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, 2019 (*Cicero*)

C. Acte ale colocviilor:

1. *Oriente e Occidente nell'Antichità: contatti e interazioni. Atti del Convegno romeno-italiano (Iași, 23-27 aprile 2005)*, a cura di Nelu ZUGRAVU e Mario GIRARDI, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Iași, 2006 (C&C, 1, 2006)
2. *Tradizione e innovazione tra Antichità classica e cristianesimo: forme e modelli di comunicazione e monumentalizzazione fino al VI secolo. 2000 anni dall'esilio di Ovidio a Tomis. Atti del Convegno romeno-italiano (Iași, 12-16 maggio 2008)*, a cura di Nelu ZUGRAVU e Mario GIRARDI, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Iași, 2009 (C&C, 4/1, 2009)
3. *Le scienze dell'Antichità nelle Università europee: passato, presente, futuro. 150 anni di ricerca nell'Università di Iași. Convegno internazionale (VII romeno-italiano), Iași, 10-14 maggio 2010*, a cura di Nelu ZUGRAVU e Mario GIRARDI, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Iași, 2011 (C&C, 6/1, 2011)
4. *Atti della scuola di ricerca Tradizione e innovazione fra Antichità e Medioevo: prosopografia-biografia-epigrafia (Iași, 8-14 ottobre 2012)*, a cura di Nelu ZUGRAVU, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Iași, 2013 (C&C, 8/1, 2013)
5. *Atti del Convegno Ideologia del potere – potere dell'ideologia: forme di espressione letteraria, storiografica e artistica nell'Antichità e nel Medioevo*, a cura di Nelu ZUGRAVU, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Iași, 2015, 600 p. (C&C, 10, 2015)
6. *Puterea cuvântului, a exemplului și a simbolului. Actele colocviului național din 29 octombrie 2015, Iași*, volum îngrijit de Maria Magdalena Székely și Nelu Zugravu, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2016.
7. *Atti dell' XI Convegno romeno-italiano Tradizione e innovazione tra antichità classica e cristianesimo: forme, strumenti e modelli di comunicazione letteraria e artistica (Iași, 10-12 ottobre 2019)*, a cura di Nelu Zugravu, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Iași, 2020 (C&C, 15, 2020).

D. Studii, articole publicate în reviste clasate CNCIS sau indexate în baze de date (ERIH+, Scopus, EBSCO, Copernicus, CEEOL etc.), în volume ale unor edituri clasate CNCIS, în acte ale unor congrese internaționale:

1. *Conduites temporelles dans l'espace ponto-danubien au cours du premier millenaire de notre ère*, în vol. *Temps et changement dans l'espace roumain (fragments d'une histoire des conduites temporelles)*, recueil publié par AL. ZUB à l'occasion du XVIIe Congrès International des Sciences Historiques, Madrid, 1990, Iași, 1991, p. 23-45.
2. *Laurentiu de Novae et la nouvelle conception du temps*, dans *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” - Istorie*, XXXIX, 1993, p. 19-20.
3. *Le statut politique des territoires danubiens au debut du „Dark Age” byzantin*, dans *Studia Antiqua et Archaeologica*, Iași, II, 1993, p. 179-194.
4. *Funeral Rite and Social Behaviour: a Hypothesis for Dacians*, dans *Actes du XIIe Congrès International des Sciences Prehistoriques et Protohistoriques*, Bratislava, 1-7 septembre 1991, 3, Bratislava, 1993, p. 297-299 (avec la collaboration de LEONIDAS RADOS).
5. *Obiecte paleocreștine din Dobrogea, Dacia și alte teritorii romane. Privire comparativă*, dans *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”*, Iași, XXXII, 1995, p. 1-23.
6. *Cu privire la jurisdicția asupra creștinilor nord-dunăreni în secolele II-VIII*, dans *Pontica*, Constanța, XXVIII-XXIX, 1995-1996, p. 163-181.
7. *Les formules ex visu et ex iussu dans l'épigraphie de la Dacie romaine*, dans *Studia Antiqua et Archaeologica*, Iași, III-IV, 1996-1997, p. 127-140.
8. *Makarios. Sur la signification d'un anthroponyme attesté à Trușești (culture Sântana de Mureș-Cernjakhov)*, dans *Studia Antiqua et Archaeologica*, Iași, III-IX, 1996-1997, p. 173-178 (avec la collaboration de MARIUS ALEXIANU).
9. *Păgâni și creștini în spațiul extracarpatic în veacul al IV-lea (I)*, dans *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”*, Iași, XXXIII, 1996, p. 119-132.
10. *Păgâni și creștini în spațiul extracarpatic în veacul al IV-lea (II)*, dans *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”*, Iași, XXXIV, 1997, p. 295-320.
11. *Martyrs d'Occident vénérés en Scythia Minor*, dans *Studia Antiqua et Archaeologica*, Iași, V, 1998, p. 73-80.
12. *Saint Nicolas chez les Roumains. Quelques considérations, în Romanità orientale e Italia meridionale dall'Antichità al Medioevo. Paralleli storici e culturali. Atti del II Convegno di Studi italo-romeno (Bari, 19-22 ottobre 1998)*, a cura di S. SANTELLA, Bari, 2000, p. 163-171.
13. *Din nou despre inscripția mucenicilor de la Axiopolis*, dans vol. *Istorie și conștiință. Profesorului Ion Agrigoroaiei la a 65-a aniversare*, Iași, 2002, p. 19-27 (în colaborare cu MARIUS ALEXIANU).
14. *Cu privire la etnogeneza românilor. Pe marginea unei lucrări recente*, dans *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologica Catholica*, Cluj-Napoca, 47/1, 2003, p. 174-193.
15. *«Orientaux» dans la Dobroudja romaine. Une approche onomastique*, dans *Proceedings of the International Symposium Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest, Iași, June 12-17, 2005*, edited by V. Cojocaru, Editura Trinitas, Iași, 2005, p. 313-329 (avec la collaboration ROXANA CURCĂ).
16. *De nouveau sur les provinciales. À partir d'une idée de Demetrio S. Marin*, dans *Classica et Christiana*, Iași, 1, 2006, p. 89-98.
17. *Divinități și experiențe onirice în Dacia*, dans *Ephemeris Napocensis*, Cluj-Napoca, XIV-XV (2004-2005), 2007, p. 101-122.
18. *Posteritatea istoriografică a lui Traianus în Antichitatea târzie (I)*, dans *Classica et Christiana*, Iași, 2, 2007, p. 217-249.
19. *Di nuovo dal latino basilica al romeno biserica*, dans *Invigilata Lucernis*, Bari, 29, 2007, p. 289-308.
20. *O notă despre episcopul „scit” participant la Conciliul de la Niceea (325)*, dans *Tyragetia*, Chișinău, s.n., 2 (17), 2008, 1, p. 293-296.
21. *Histria XIII și câteva probleme ale creștinismului timpuriu dobrogean*, dans *Classica et Christiana*, Iași, 3, 2008, p. 261-287.
22. *Un misogino dell'età tarda – Aurelio Vittore*, dans *Rudiae*, Lecce, 20-21/II, 2008-2009, p. 373-392.
23. *Gli sciti nella geografia e nella retorica della conversione*, dans *Classica et Christiana*, Iași, 4/1, 2009, p. 347-356.
24. *Princeps bonus nel Liber de Caesaribus di Aurelio Vittore*, dans *Invigilata Lucernis*, Bari, 31, 2009, p. 241-254.
25. *Itineraria ecclesiastica nella Scythia Minor (II)*, dans *Classica et Christiana*, Iași, 5/1, 2010, p. 227-269.
26. *Le scienze dell'Antichità oggi: successi e difficoltà in un'epoca di cambiamenti*, dans *Classica et Christiana*, Iași, 6/1, 2011, p. 233-260.
27. *La diarchia dei fratelli nella tarda Antichità: modelli mitici e storici. Diocleziano e Massimiano*, dans *Peuce*, S.N., Tulcea, IX, 2011, p. 283-290.
28. *Exempla in elogii și biografii feminine din Antichitatea târzie (I)*, dans *Perennitas Antiquitatis*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, 2011, p. 285-310.
29. *La diarchia dei fratelli nella tarda Antichità: modelli mitici e storici. I diarchi Valentiniani*, dans I. Piso, Viorica Rusu-Bolindeț, Rada Varga, Silvia Mustăț, Eugenia Beu-Dachin, Ligia Ruscu (eds.), *Scripta classica. Radu Ardean sexagenario dedicata*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2011, p. 409-414.

30. *Le idee politiche di un homo nouus della tarda antichità – Sesto Aurelio Vittore*, dans *Classica et Christiana*, Iași, 7/1, 2012, p. 249-266.
31. *Moderata saturitas la Hieronymus*, dans *Classica et Christiana*, Iași, 7/2, 2012, p. 597-616.
32. *La diarchia dei fratelli nella tarda Antichità: modelli mitici e storici. I figli di Costantino*, dans *Niš and Byzantium. Tenth Symposium. Niš – martyropolis and imperial city*, Niš, 3-5 june 2011, editor Miša Rakocija, Niš, 2012, p. 473-480.
33. *Imperator bonus la Pseudo-Aurelius Victor*, dans *Studii de arheologie și istorie. Omagiu profesorului Nicolae Gudea la 70 de ani. Studies in archaeological and history. An anniversary volume to professor Nicolae Gudea on his 70th birthday*, editor Călin Cosma, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2012, p. 417-426.
34. *Pour une prosopographie chrétienne du Bas-Empire (IIIe – VIIe siècles)*, dans *Peuce*, S.N., Tulcea, XI, 2013, p. 291-306.
35. *Descendența claudiană a lui Constantin cel Mare: o „minciună genealogică” reexaminată*, dans *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, Sebeș, 5, 2013, p. 287-302.
36. *Alessandro negli epitomatori tardoantichi*, în *Classica et Christiana*, Iași, 8/1, 2013, p. 337-365.
37. *Arheologia identității etnice*, dans *Analele Științifice ale Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași*, S.N., Istorie, LVI-LVIII (2010-2012), 2013, p. 61-71.
38. *O „neutralitate religioasă” a breviatorilor latini târzii?*, dans *Pontica*, Constanța, XLVI, 2013, p. 357-401.
39. *Maxentius – creștin? Opinii pe marginea unei lucrări recente*, dans *Classica et Christiana*, Iași, 9/1, 2014, p. 299-320.
40. *Prodigiile celeste în breviatorii latini târzii*, dans *Classica et Christiana*, Iași, 9/2, 2014, p. 511-535.
41. *Exempla regum în breviariile latine târzii. Tarquinius Priscus*, dans *Analele Științifice ale Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași*, S.N., Istorie, LX, 2014, p. 33-46.
42. *Le vocabulaire de la sphère du pouvoir dans l'Épitome de Caesaribus*, dans *Classica et Christiana*, Iași, 10, 2015, p. 389-424 (avec la collaboration de Mihaela PARASCHIV).
43. *Res gestae divi Augusti. La zece ani de la prima ediție românească*, dans *Classica et Christiana*, Iași, 10, 2015, p. 535-569.
44. *Un'altro eco anticonstantiniana nei Caesares di Aurelio Vittore*, dans *Ephemeris Dacoromana*, Roma-București, XVII, 2015, p. 155-165.
45. *„Nu-ți voi da exemple creștine, ci exemple păgâne”. Eroi și personaje istorice greco-romane în scrieri creștine*, dans *Analele Științifice ale Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași*, S.N., Istorie, LXI, 2015, p. 31-61.
46. *Auctoritas elegantiae atque eruditionis în Antichitatea târzie*, în vol. *Valorile educației-educația valorilor, din Antichitate până azi: abordări teoretice, soluții practice*, coord. E. Ilie, C. Tărnăuceanu, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2016, 99-116.
47. *Prefácio. Historiografia antiga e os desafios do mundo contemporâneo*, în *A escrita da história na Antiguidade greco-romana*, Moisés Antikeira (organizador), Editora Prismas, 2016, p. 7-11.
48. *Ammiano Marcellino e la cultura della violenza*, în Eduard Nemeth (ed.), în *Violence in Prehistory and Antiquity. Die Gewalt in der Vorgeschichte und im Altertum*, Parthenon Verlag, Kaiserlautern und Mehlingen, 2018, p. 337-401.
49. *Augustus în discursurile politice ale lui Themistius. Augusto nei discorsi politici di Temistio*, în vol. *Puterea cuvântului, a exemplului și a simbolului*, volum îngrijit de Maria Magdalena SZÉKELY și Nelu ZUGRAVU, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2016, p. 123-149.
50. *Creștinismul ca factor de disoluție și de agregare în opera lui Ioan Hrisostom*, în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Istorie*, LXII, 2016, p. 17-42.
51. *Aur. Vict., Caes., 3, 11-12: un alt ecou anticonstantinian*, în *Analele Universității Ovidius din Constanța – Seria Istorie*, X (2013), 2017, p. 5-14.
52. *Bellandi desiderium: Ammianus Marcellinus, factorul militar și cultura violentei în secolul al IV-lea*, în *Revista istorică*, XXVII (2016), 2017, 3-4, p. 329-361.
53. *Fontes historiae Daco-Romanae Christianitatis – Izvoarele istoriei creștinismului românesc. Supplementum I*, în *Classica et Christiana*, 13, 2018, 201-211 (în colaborare cu Claudia Tărnăuceanu).
54. *Traiano e gli Antonini nei discorsi politici di Temistio*, în *SUBB. Historia*, 63/1, 2018, 131-155.
55. *Termini huius imperii. Frontierele și spațiul Imperiului în Panegyrici Latini (sec. III-IV)*, în *Pontica*, LI, 2018, p. 19-57.
56. *Doi pionieri ai studiului creștinismului din provinciile dunărene – Vasile Pârvan și Jacques Zeiller: similitudini, divergențe*, mandata, în *Classica et Christiana*, 14, 2019, p. 269-322.
57. *Ammiano Marcellino e la cultura della violenza*, în Eduard Nemeth (ed.), în *Violence in Prehistory and Antiquity. Die Gewalt in der Vorgeschichte und im Altertum*, Parthenon Verlag, Kaiserlautern und Mehlingen, 2018, p. 337-401.
58. *Termini huius Imperii: the Frontier of the Empire in the Panegyrici Latini (3rd-4th Centuries AD) – between Propaganda and Reality*, în *Limes, Economy and Society in the Lower Danubian Roman Provinces*, edited by Lucrețiu Mihailescu-Birliba, Peeters, Leuven-Paris-Bristol, CT, 2019, p. 219-252.
59. *Des abus des militaires envers les provinciaux dans certaines sources antiques tardives*, în *Roman Army and Local Society in the Limes Provinces of the Roman Empire. Papers of an International Conference*, Iași, June 4th-6th, 2018, Lucrețiu Mihailescu-Birliba, Wolfgang Spickermann (eds.), Rahden/West, 2019.

60. *Il Danubio e il territorio circumdanubiano nella letteratura tardoantica: tra topoi letterari e realtà*, in *Invigilata Lucernis*, 41, 2019, p. 173-184.
61. *Aux débuts de la recherche de l'histoire du Christianisme dans les provinces danubiennes – Vasile Pârvan et Jacques Zeiller*, in *Esegesi, vissuto cristiano, culto dei santi e santuari. Studi di Storia del cristianesimo per Giorgio Otranto*, a cura di Immacolata Aulisa, Luca Avellis, Ada Campione, Laura Carnevale, Angela Laghezza, Edipuglia, Bari-S. Spirito, 2020 (*Quaderni di «Vetera Christianorum»* 34), p. 605-617.
62. *John Chrysostom on Christianity as a Factor in the Dissolution and Aggregation of Community in the Ancient World*, in *Études byzantines et post-byzantines, Nouvelle série, tome I (VIII), Faith and Community around the Mediterranean. In Honor of Peter R. L. Brown*, editors Petre Guran and David A. Michelson, Heidelberg, 2020, p. 121-139.
63. *Il contributo di Mario Girardi allo studio del cristianesimo danubiano*, in *Classica et Christiana*, 15, 2020, p. 273-289.
64. *Imperium creandique ius principis. Mecanismeale dobândirii puterii imperiale în timpul crizei în izvoarele literare latine din secolele IV-V (I)*, in *Classica et Christiana*, 15, 2020, p. 473-501.
65. *Celebrare Romam, celebrare imperatorem, celebrare patriam: istorie și memorie în Panegyrici Latini (sec. III-IV p. Chr.)*, in *Varia epigraphica et archaeologica. Volume édité à la mémoire de Maria Bărbulescu*, Constanța, 2019 (*Pontica LII. Supplementum VI*), p. 87-107.
66. *Ancora sulla Dacia restituta*, in *Studia Antiqua et Archaeologica*, Iași, 26/1, 2020, p. 69-94.

8 martie 2021.

IMMACOLATA AULISA

PROF. II FASCIA DI STORIA DEL CRISTIANESIMO ANTICO (M-STO/07)

Dipartimento di Studi Umanistici

Università degli Studi di Bari Aldo Moro

FORMAZIONE

- Laurea in Lettere con lode conseguita presso l'Università degli Studi di Bari il 26.11.1992 (Tesi in Storia del cristianesimo antico, dal titolo *Il culto di San Michele sul monte Tancia in Sabina*, relatore prof. Giorgio Otranto).
- Dottorato di Ricerca in "Scienze storiche e filologiche della cristianità antica e altomedievale" (Xlciclo), conseguito presso l'Università degli Studi di Lecce il 25.02.1999 (Tesi dal titolo: *L'Altercatio legis inter Simonem iudaeum et Theophilum Christianum*, tutor prof. Giorgio Otranto).
- Corso di perfezionamento in Didattica del latino (A.A. 1993-94), presso l'Università degli Studi di Bari.
- Corso di perfezionamento in Metodologia e didattica della lingua e letteratura italiana (A.A. 1994-95), presso l'Università degli Studi di Bari.

ASSUNZIONE IN RUOLO

- Dal 16.07.1999 al 15.07.2001 ricopre il ruolo di Assistente tecnico (VI qualifica) presso il Dipartimento di Studi classici e cristiani dell'Università degli Studi di Bari.
- Dal 16.07.2001 al 28.02.2013 è ricercatrice di Storia del cristianesimo antico presso il Dipartimento di Studi classici e cristiani, poi Dipartimento di Scienze dell'Antichità e del Tardoantico dell'Università degli Studi di Bari.
- Dal 1.03.2013 è professore associato presso il Dipartimento di Studi Umanistici dell'Università degli Studi di Bari.
- Dal 3.12.2013 ha conseguito l'Abilitazione Scientifica Nazionale a professore di I fascia per il settore 11/A4.
- Dal 14.08.2019 ha conseguito per la seconda volta l'Abilitazione Scientifica Nazionale a professore di I fascia per il settore 11/A4.

DIREZIONE DI CENTRI DI RICERCA

Dal 29 giugno 2011, con conferma del 21 dicembre 2015, fino al 1° giugno 2018 e dal 6 marzo 2019 è Direttrice del Centro di Studi Micaelici e Garganici, sede staccata del Dipartimento di Studi Umanistici dell'Università degli Studi di Bari.

ATTIVITA' DIDATTICA

1) Corsi di Laurea

Dall'A.A.2001/2002 al 2004-2005 ha tenuto il Laboratorio di Letteratura cristiana antica presso il Corso di Laurea in Scienze dei Beni Culturali dell'Università degli Studi di Bari [Curriculum Scienze dei Beni Archeologici (CFU 1): III anno; Curriculum Scienze dei Beni Archivistici e Librari (CFU 2): III anno; Curriculum Scienze dei Beni Storico-artistici (CFU2): III anno].

I. Aulisa

Dall'A.A. 2001/2002 al 2014-2015, presso l'Università degli Studi di Bari, ha insegnato Storia del cristianesimo antico [Corso di Laurea Triennale in Scienze dei Beni Culturali per il Turismo - Sede di Taranto, Curriculum Scienze dei Beni Archeologici (CFU 4; poi 6)].

Dall'A.A. 2010-2011, presso l'Università degli Studi di Bari, insegna Storia del cristianesimo antico [Corso di Laurea Magistrale in Scienze Storiche (CFU 6)].

Dall'A.A. 2013-2014 insegna Storia del cristianesimo antico [Corso di Laurea Triennale in Lettere (6CFU); Corso di Laurea Triennale in Scienze dei Beni Culturali (9CFU)].

Dall'A.A. 2016-2017 insegna Storia del cristianesimo antico [Corso di Laurea Magistrale in Archeologia (6CFU)]

Dall'A.A. 2017-2018 insegna Storia del cristianesimo e delle chiese [Corso di Laurea Magistrale in Filologia, letterature e storia dell'antichità (6CFU)].

È stata relatrice e correlatrice di numerosi lavori di Tesi di Laurea (nei Corsi di Laurea Triennale e Magistrale).

2) Scuole di specializzazione

Nell'A.A. 2004-2005 ha insegnato "Tradizione cristiana e culture europee" (30 ore) presso la Scuola di Specializzazione Interateneo per la Formazione degli Insegnanti della Scuola Secondaria Puglia (SSIS), V ciclo, sede di Foggia, classe di concorso 51/A.

Nell'A.A. 2006/2007 ha insegnato "Storia del cristianesimo" (30 ore), disciplina relativa ai corsi speciali abilitanti ex D.M. n° 85 del 18 novembre 2005 presso la Scuola di Specializzazione Interateneo per la Formazione degli Insegnanti della Scuola Secondaria Puglia (SSIS), sede di Bari, classe di concorso 37/A.

3) Corsi di Perfezionamento post-laurea

Nell'ambito del Corso di Perfezionamento post-laurea in "Comunicazione e didattica della tradizione classica, tardoantica e cristiana", organizzato dal Centro Interdipartimentale di Studi sulla Tradizione (Università degli Studi di Bari), ha tenuto una relazione dal titolo: "Ebraismo e cristianesimo: i rapporti fra giudei e cristiani negli scritti agiografici" (17.11.2010).

4) Corsi di orientamento

- Ha tenuto una lezione per l'orientamento per il Corso di Laurea in Lettere presso l'Università degli Studi di Bari, dal titolo: "Tra strade e santuari di Puglia: pellegrinaggi, culti e tradizioni tra tarda antichità e medioevo" (A.A. 2014-2015).

- Ha tenuto una lezione per l'orientamento per il Corso di Laurea in Lettere presso l'Università degli Studi di Bari, dal titolo: "La costruzione dell'identità cristiana tra Oriente e Occidente dal I al VII secolo: pluralità e conflitti" (A.A. 2015-2016).

- Attività didattica per i corsi di Orientamento consapevole del Dipartimento di Studi Umanistici (A.A. 2014-2015; 2015-2016; 2016-2017; 2017-2018).

5) Altre attività

J. Quilici

- Ha tenuto lezioni presso l'Istituto comprensivo "Gian Tommaso Giordani" di Monte Sant'Angelo sul culto di san Michele e sul rapporto tra Longobardi e culto micaelico.

- Ha organizzato e guidato visite di studenti presso il santuario di san Michele Arcangelo a Monte Sant'Angelo, iscritto dall'UNESCO nel Patrimonio Mondiale dell'Umanità.

DOTTORATO DI RICERCA

Dall'A.A. 2001-2002 (XVII ciclo) ha fatto parte del Collegio dei Docenti del Dottorato di Ricerca in "Civiltà tardoantica e altomedievale" (Sede amministrativa Bari).

Dall'A.A. 2003-2004 (XIX ciclo) ha fatto parte del Collegio dei Docenti del Dottorato di Ricerca in "Civiltà e Cultura scritta tra tarda antichità e medioevo" (Sede amministrativa Bari), poi Scuola di Dottorato in Scienze dell'Antichità e del Tardo Antico.

Dall'A.A. 2013-2014 (XXIX ciclo) ha fatto parte del Collegio dei Docenti del Dottorato di ricerca in "Scienze Filologiche, Letterarie, Storiche, Artistiche" (Sede amministrativa Bari).

Dall'A.A. 2014-2015 (XXX ciclo) ha fatto parte del Collegio dei Docenti del Dottorato in "Scienze dell'Antichità e del Tardoantico" (Sede amministrativa Bari).

Dall'A.A. 2016-2017 (XXII ciclo) fa parte del Collegio dei Docenti del Dottorato in "Studi Umanistici" (Sede amministrativa Bari).

Ha partecipato alla Commissione per gli esami di accesso al Dottorato di Ricerca in "Scienze dell'Antichità e del Tardoantico" (XXX ciclo).

- È stata co-tutor e poi tutor della dott.ssa Angela Forte per il Dottorato di ricerca in "Civiltà e Cultura Scritta fra Tarda Antichità e Medioevo" e ha seguito la tesi di dottorato su "Esegesi biblica e storia in Giustino (*Dialogo con Trifone* LXXXV-XCVII)" (XXVI ciclo).

- È stata tutor della dott.ssa Antonella Torre per il Dottorato di ricerca in "Civiltà e Cultura Scritta fra Tarda Antichità e Medioevo" e ha seguito la tesi di dottorato su "*Sana me, Domine. Malattia e cura nell'Occidente cristiano (secoli IV-VIII)*" (XXVII ciclo).

- È stata tutor del dott. Mario Resta per il Dottorato di ricerca in "Scienze dell'Antichità e del Tardoantico" e ha seguito la tesi di dottorato su "I cristiani, la musica e la danza tra indagini storiche e alcuni sviluppi agiografici" (XXX ciclo - Doctor Europaeus), in co-tutela con il Dottorato di ricerca in Scienze Storiche (XII ciclo) dell'Università degli Studi della Repubblica di San Marino.

- È cotutor della dott.ssa Laura Marzo per il Dottorato di ricerca presso Facultatea de Istorie della Universitatea Alexandru Ioan Cuza – Iași (Romania) in co-tutela con il Dottorato di Studi Umanistici dell'Università degli Studi di Bari Aldo Moro; tesi dal titolo "*La concezione dell'impero romano e del potere imperiale tra libido dominandi e virtutes cristiane in Agostino*" (30.10.2018).

Ai cicli di Dottorato ha partecipato attivamente, tenendo lezioni e seminari.

PROGETTI DI RICERCA NAZIONALI

J. Aubry

Ha preso parte, in qualità di Componente di Unità di ricerca (Università degli Studi di Bari) ai seguenti Progetti di Ricerca di Interesse Nazionale (PRIN) finanziati dal Ministero dell'Università;

- 1997: "Escatologia cristiana tra giudaismo ed ellenismo", coordinatore prof. Manlio Simonetti (24 mesi);
- 2000: "Il sacrificio nella tradizione esegetica giudaica e cristiana", coordinatore prof. Manlio Simonetti (24 mesi);
- 2002: "La costruzione dell'identità cristiana tra Oriente e Occidente dal I al VII secolo: pluralità e conflitti", coordinatore prof. Mauro Pesce (24 mesi);
- 2004: "La trasformazione del cristianesimo dal I al VII secolo: mutamenti e continuità nelle forme di convivenza comunitaria, politica e culturale", coordinatore prof. Mauro Pesce (24 mesi);
- 2006: "Cristianesimo e mondo mediterraneo: pluralità, convivenze e conflitti religiosi tra città e periferie (I-VIII secolo)", coordinatore prof. Mauro Pesce (24 mesi);
- 2008: "Forme e strutture comunitarie del cristianesimo fino alla formazione dell'Europa", coordinatore prof. Mauro Pesce (24 mesi).

Ha preso parte al programma scientifico di interesse nazionale (Miur 2009) dal titolo: "Storia e agiografia nella società tardoantica e medievale", coordinatore prof. Giorgio Otranto.

ALTRI PROGETTI

Partecipa annualmente ai Progetti di ricerca di Ateneo dell'Università degli Studi di Bari (SSD M- STO/07).

Nell'anno 2010 è stata responsabile scientifico del Progetto di ricerca di Ateneo dell'Università degli Studi di Bari (SSD M-STO/07) dal titolo: "Santuari e pellegrinaggi in Puglia fino all'alto medioevo".

Ha partecipato ai seguenti Progetti di Ricerca promossi dal Dipartimento di Studi classici e cristiani dell'Università degli Studi di Bari in collaborazione con altre Istituzioni:

1998: "Censimento dei santuari cristiani in Italia", coordinatore regionale (Puglia), prof. Giorgio Otranto;

2003-2006: "Agiografia e storia tra tarda antichità e medioevo", coordinatore prof. Giorgio Otranto;

2004-2006: "Cento itinerari più uno", finanziato dalla Fondazione Cassa di Risparmio di Puglia, coordinatore prof. Giorgio Otranto;

Nell'anno 2011 è stata responsabile scientifico del Progetto dal titolo: "Censimento dei santuari cristiani di Puglia", finanziato dalla Fondazione Cassa di Risparmio di Puglia.

Nel 2008 ha partecipato al progetto "C.U.S.T.O.S." (Cultura, Università, Storia, Territorio, Organizzazione, Spettacularizzazione), finanziato dalla Regione Puglia (POR Puglia 2000-2006, Misura 6.2 azione C), coordinatore prof. Giorgio Otranto.

PROGETTI DI RICERCA INTERNAZIONALI

Proyecto "La Iglesia como sistema de dominacion en la Antigüedad Tardía" (HAR 2012- 31234), patrocinado por el Ministerio español de Economía y Competitividad y los fondos FEDER 2013-2015.

Proyecto "Para que la historia: la reflexión sobre el pasado en la

Hispania tardoantigua" (HAR 2012- 31234), patrocinado por el Ministerio español de Economía y Competitividad y los fondos FEDER 2016-2018.

PARTECIPAZIONE A CONVEGNI

In qualità di relatrice ha partecipato ai seguenti convegni:

- Convegno Storico Ecumenico Internazionale Giubileo 2000 "Dalla memoria la profezia" (Matera, 23-26 febbraio 2000), relazione (con A. Campione) dal titolo: "Le origini del cristianesimo e la formazione delle diocesi in Lucania fino a Gregorio Magno";
- Congresso Nazionale su "La trasformazione del cristianesimo dal I al VII secolo: mutamenti e continuità nelle forme di convivenza comunitaria, politica e culturale" (Bertinoro, 4-6 ottobre 2004), relazione (con L. Carnevale), dal titolo: "Il pellegrinaggio rurale alla tomba di S. Felice a Nola";
- XI Settimana di Studi su "Martiri e martirologi fra tarda antichità e alto medioevo" (Trani, 6-10 giugno 2005), relazione (con G. Otranto e A. Campione) dal titolo: "Il Martirologio Geronimiano e i Martirologi storici come fonti per la storia del cristianesimo";
- IX Settimana di Studi Tardoantichi e Romanobarbarici su "Ebrei e cristiani fra IV e VIII secolo" (Monte Sant'Angelo, 9-13 ottobre 2006), relazione dal titolo: "Ebrei e cristiani in Oriente tra VII e VIII secolo: la documentazione letteraria";
- Congresso Nazionale su "Cristianesimo e mondo mediterraneo: pluralità convivenze e conflitti religiosi tra città e periferie (I-VIII secolo) (Bertinoro, 16-18 ottobre 2006), relazione dal titolo: "Motivi iconoclastici e presunta presenza islamica in un episodio della polemica antiebraica nel Mediterraneo orientale (VII-VIII secolo)";
- Incontro di Studi Neg/Otia nostra. Le conferenze del Dipartimento di Studi Storico-Religiosi dell'Università di Roma "Sapienza" su "Ebrei, cristiani, pagani. Nuove prospettive su un rapporto difficile fra I secolo e alto medioevo" (Roma, 10 dicembre 2009), relazione dal titolo: "Le sorprese di fonti poco studiate: i rapporti fra giudei e cristiani negli scritti agiografici";
- Convegno su "Lessico, argomentazioni e strutture retoriche nella polemica di età cristiana (III-V secolo)" (Lecce, 9-10 aprile 2010), relazione dal titolo: "La polemica tra giudei e cristiani nei testi agiografici dell'alto medioevo";
- Workshop su "Via Francigena. Cammini di fede e turismo culturale" (Novoli, Lecce, 14-16 gennaio 2011), relazione dal titolo: "Via Francigena e cammini di Puglia";
- Convegno su "*Oportet et haereses esse*. Eresie ed eretici nella storia del cristianesimo" (Milano, 30-31 maggio 2011), relazione dal titolo "I giudei come eretici nell'agiografia altomedievale";
- Convegno Internazionale su "Les dialogues *Adversus Iudaeos*. Permanences et mutations d'une tradition polémique" (Paris, 7-8 décembre 2011), relazione dal titolo: "La polemica *adversus Iudaeos* nell'agiografia dell'alto medioevo";
- Convegno Internazionale su "Souvenirs du Mont, ou Petites marchandises pour pèlerins de saint Michel" (Francia, Mont Saint Michel, 8 mai 2012), relazione dal titolo: "La traduction italienne du livret de Feuarent publiée - et enrichie - à Naples en 1620";
- Convegno su "Tradizione e innovazione fra antichità e medioevo: prosopografica-biografia-epigrafia (Romania, Iași, 8-14 ottobre 2012), relazione dal titolo: "Tradizione e innovazione nelle biografie cristiane (IV-VI secolo);

- Incontro su "Santuari d'Italia. Culto dei Santi Medici a Bitonto (Bitonto, 18 ottobre 2012) con una relazione su "I santuari d'Italia. Puglia";
- III Convegno internazionale su "I santuari e il mare" (Santuario di Santa Maria di Montebello-Vicenza, 15-17 aprile 2013), con una relazione dal titolo: "I santuari visti dal mare: l'Adriatico nel Portolano sacro (XV secolo)";
- Convegno internazionale su "La Iglesia como sistema de dominación en la Antigüedad Tardía" (Universidad de Granada, 16 y 17 de mayo de 2014), con una relazione dal titolo: "La cristianización de la ciudad tardorromana";
- Seminario di studio su "Il culto dei santi militari fra tarda antichità e alto medioevo" (Campus di Fisciano, 22 maggio 2014), con una relazione dal titolo: "Michele, santo guerriero, dalle Scritture alla devozione popolare";
- Seminario di studio "Omaggio ad André Vauchez" (Roma, 20 giugno 2014), con un intervento dal titolo "André Vauchez e l'AIRS";
- Convegno su "Tradimento e traditori nella tarda antichità" (Roma, 18-19 marzo 2015), Università E-Campus, con una relazione dal titolo "Giudei e cristiani nella tarda antichità: 'tradimento' e 'traditori'";
- Presentazione del volume di Mario Sensi, *Santuari e pellegrini lungo le «vie dell'Angelo». Storie sommerse del culto micaelico*, Istituto Storico Italiano per il Medioevo. Nuovi Studi Storici 94, Roma 2014, pp. 700 (Monte Sant'Angelo, 15 maggio 2015);
- Convegno su "Spazi sacri e sacralizzazione degli spazi" (Enna, 6 novembre 2015), con una relazione dal titolo "I santuari non mariani di Puglia: ierofanie e tradizioni agiografiche";
- Tavola Rotonda per la presentazione del volume di I. Aulisa, *Les juifs dans les récits chrétiens Haut Moyen Âge*, CNRS Éditions, Paris 2015: relatori S. Morlet, V. Déroche, D. Cerbelaud (Université de Paris-Sorbonne, 11 febbraio 2016);
- Convegno internazionale su "I Longobardi dall'Italia al Patrimonio mondiale. Storie di archeologia integrazione e divulgazione", Tourisma. Salone internazionale dell'Archeologia (Firenze, 19-21 febbraio 2016), con una relazione dal titolo: "Il sito di Monte Sant'Angelo";
- XVII Settimana di S. Tommaso su "E dopo il prodigio? Una riflessione tra storia, fede e arte" (Andria, 3-5 maggio 2016), con una relazione dal titolo: "Le reliquie nella storia e nel culto";
- I Convegno nazionale di studi su "Siponto e Manfredonia nella Daunia" (Manfredonia, 23-24 novembre 2016), con una relazione dal titolo: "Ebrei e cristiani nell'Italia meridionale: «Il concilio di Benevento e Siponto nel IX secolo»";
- Convegno internazionale su "Montagne sacre" (Rieti, 14 dicembre 2016), con una relazione dal titolo: "La montagna garganica e il suo rapporto col culto micaelico: riflessi in Italia e in Europa";
- Incontro di Studi della rete *Italia Langobardorum* su "Duchi e guerrieri. Incontro di Studi della Rete Italia Langobardorum" (Cividale del Friuli, 12 ottobre 2017), con una relazione dal titolo: "Il sito UNESCO di Monte Sant'Angelo. Studi e prospettive".
- Incontro su "Longobardi in Italia. Eredità e messaggi di un popolo in viaggio", Tourisma. Salone internazionale dell'Archeologia (Firenze, 16-18 febbraio 2018), con una relazione dal titolo "Il culto di San Michele e il santuario federale dei Longobardi";
- Convegno internazionale su "Writing History in Late Antique Iberia: Historiographical praxis in Hispania from the 4th to the 7th Century" (Granada, 21-23 settembre 2018), con una relazione dal titolo: "La storiografia spagnola tra

Romani e Visigoti";

- Convegno internazionale su "Antichitatea și moștenirea ei spirituală" (Iasi, 26-27 ottobre 2018), con una relazione dal titolo: "Ebrei, cristiani e musulmani in Oriente: le fonti cristiane di VII e VIII secolo";
- Il Convegno nazionale di studi su "Siponto e Manfredonia nella Daunia (Manfredonia, 30 novembre-1 dicembre 2018), con una relazione dal titolo "la devozione di San Francesco d'Assisi per l'Arcangelo Michele, gli agiografi francescani e il Gargano";
- Convegno internazionale su "La Grotta di San Michele ad Olevano sul Tusciano" (Salerno, 24-25 novembre 2018), con una relazione dal titolo "San Michele al Gargano e la diffusione del modello garganico nell'alto Medioevo europeo";
- Convegno internazionale su "Adivinación y violencia en el mundo romano" (Madrid, Universidad Complutense, 16-17 de enero de 2019), con una relazione dal titolo "Profezia femminile nei primi secoli del cristianesimo: episodi di violenza";
- Incontro su "Longobardi in vetrina. 15 mostre per conoscere Longobardi", Tourisma. Salone internazionale dell'Archeologia (Firenze, 22-24 febbraio 2019), con una relazione dal titolo "Le armi e il potere: l'Arcangelo longobardo".
- Incontro su "San Benedetto, il monachesimo occidentale e l'Europa" (Barletta, 28 maggio 2019).
- Convegno nazionale su "In Sanctorum nummis effigies. I santi sulle monete" (Monte Sant'Angelo, 4-5 ottobre 2019), con una relazione dal titolo : "La sfida di 'Abdal Malik a Giustiniano II: la croce e il Cristo sulle monete";
- XI Convegno Romano-italiano su "Tradizione e innovazione tra antichità classica e cristianesimo: forme, strumenti e modelli di comunicazione letteraria e artistica" (Iasi, 10-12 ottobre 2019), con una relazione dal titolo: "Potere e santità nella storiografia spagnola tardoantica";
- Convegno internazionale su "Francigena: Via per Roma, Santiago, Gerusalemme" (Monte Sant'Angelo, 11-13 ottobre 2019), con una relazione dal titolo: "Peregrinagia maritima tra Mediterraneo e Atlantico: sapere nautico, santuari e geografia sacra".
- Cantieri dell'agiografia – IV edizione su «Comunicare la santità» (Sapienza Università di Roma – Pontificia Università Antonianum, Roma, 21-23 gennaio 2020), con una relazione dal titolo: "Martiri e reliquie nella *Bibliotheca* di Fozio: alcuni esempi".
- Conferenza sul tema: "Giudei e cristiani nel mondo antico", Accademia Pugliese delle Scienze, Bari, 29 gennaio 2020.

ALTRI INCARICHI ACCADEMICI

Dal maggio 2001 fa parte del "Centro Interdipartimentale di Studi sulla Tradizione" (Università degli Studi di Bari).

Ha fatto parte di commissioni di concorso per la copertura di posti di ricercatore (dell'Università degli Studi di Roma "Tor Vergata").

Dal 9 giugno 2015 è Coordinatrice dell'Accordo di collaborazione tra l'Université de Paris Ouest-Nanterre La Défense (France) e l'Università degli Studi di Bari Aldo Moro (Italia), Dipartimento di Scienze dell'Antichità e del Tardoantico

ORGANIZZAZIONE DI CONVEGNI

È stata direttrice della XV, XVI, XVII, XIX, XX Settimana di Studi Tardoantichi e Romanobarbarici, organizzate dal Dipartimento di Studi Umanistici (Centro di Studi Micaelici e Garganici) dell'Università degli Studi di Bari Aldo Moro.

Ha organizzato la I edizione del Festival "Michael", realizzato dal Comune di Monte Sant'Angelo in collaborazione con il Centro di Studi Micaelici e Garganici del Dipartimento di Studi Umanistici dell'Università degli Studi di Bari Aldo Moro e con Enti ecclesiastici, Istituzioni civili e Associazioni culturali (Monte Sant'Angelo, 4-12 maggio 2018).

Ha organizzato la II edizione del Festival "Michael", realizzato dal Comune di Monte Sant'Angelo in collaborazione con il Centro di Studi Micaelici e Garganici del Dipartimento di Studi Umanistici dell'Università degli Studi di Bari Aldo Moro e con Enti ecclesiastici, Istituzioni civili e Associazioni culturali (Monte Sant'Angelo, 4-11 maggio 2019).

Ha partecipato in qualità di organizzatrice (comitato scientifico) al I Convegno internazionale AIRS su "Ordini religiosi e santuari in età medievale e moderna" (Paola dal 4 al 6 giugno 2012).

Ha partecipato in qualità di organizzatrice (comitato scientifico) al III Convegno Internazionale AIRS su "I santuari e il mare" (Santuario Santa Maria di Monte Berico - Vicenza, 15-17 aprile 2013);

Ha partecipato in qualità di organizzatrice (comitato scientifico) al IV Convegno internazionale AIRS su "Ierofanie e luoghi di culto" (Monte Sant'Angelo, 21-23 aprile 2015);

Ha partecipato in qualità di organizzatrice (comitato scientifico) al Convegno internazionale su "Spazi e luoghi sacri. Espressioni ed esperienze di vissuto religioso" (Bari, 23-25 maggio 2017).

Ha organizzato il ciclo di conferenze su "Cristianesimo ieri e oggi: itinerari e protagonisti", Centro di Studi Micaelici e Garganici, Dipartimento di Studi Umanistici, Università degli Studi di Bari Aldo Moro (6 febbraio-3 luglio 2020).

ALTRE ATTIVITA'

Dal 2002 al 2004 ha fatto parte della Segreteria di redazione della rivista "Vetera Christianorum", e dal 2005 al 2008 ha fatto parte della Redazione della stessa rivista "Vetera Christianorum".

Dal 2.12.2010 al 2018 è stata segretaria dell'Associazione Internazionale per le Ricerche sui Santuari (AIRS).

Dal 1.10.2012 fa parte della Redazione di AIRSNEWS, Bollettino di Informazione dell'Associazione Internazionale per le Ricerche sui Santuari (AIRS).

Dall'A.A. 2014-2015 fa parte del Comitato di Redazione di «FuturoClassico», Rivista scientifica del Centro Interuniversitario di Ricerca di Studi sulla Tradizione.

Dal 2016 fa parte del Comitato direttivo della rivista Vetera Christianorum, rivista di fascia A per il settore concorsuale 11/A4.

Dal 16.03.2017 è Presidente del Comitato scientifico del Centro Studi e Ricerca "Gironda-Nicolai" (Adelfia, BA).

Dal 2015 fa parte del Comitato editoriale della rivista Invigilata Lucernis.

Dal 2018 fa parte del Comitato editoriale della Collana "Quaderni di Invigilata Lucernis"

Dal 2019 fa parte del Comitato scientifico della rivista *Espacio, Tiempo y Forma, Serie II, Historia Antigua, Revista de la Facultad de Geografía e Historia* Universidad Nacional de Educación a Distancia, Madrid.

LEZIONI DI DOTTORATO:

- 14 febbraio 2018: "Identità cristiana e Mediterraneo: forme di convivenza comunitaria, politica e culturale: ebrei, cristiani e musulmani nelle fonti cristiane di VII e VIII secolo"
- 13 maggio 2019: "Strumenti e metodi della ricerca agiografica. Santi e santità tra tarda antichità e alto medioevo".

PREMI CONSEGUITI

Nell'AA. 1994/95 è risultata vincitrice del Premio di Studio "una tantum" offerto dalla Regione Puglia Assessorato alla Cultura, nell'ambito del progetto di ricerca "La Puglia fra tarda antichità e alto Medioevo" promosso dal Dipartimento di Studi classici e cristiani dell'Università degli Studi di Bari.

AFFILIAZIONE AD ACCADEMIE DI RICONOSCIUTO PRESTIGIO NEL SETTORE

- Dal 1-10-2007 è socio della CUSCC, Consulta Universitaria per la Storia del Cristianesimo e delle Chiese
- Dal 1-01-2008 è socio dell'AIISCCA, Associazione Italiana per lo Studio della Santità, dei Culti e dell'Agiografia
- Dal 1-01-2011 è socio dell'AIRS, Associazione Internazionale per le Ricerche sui Santuari
- Dal 9-06-2020 è socio dell'Accademia Pugliese delle Scienze.

INTERESSI DI RICERCA

Nell'ambito dei suoi interessi di ricerca si possono distinguere due filoni: il primo, di carattere storico-agiografico, approfondisce alcune vicende del culto di San Michele in Occidente; il secondo, storico-letterario, è incentrato sull'analisi dei rapporti tra giudei e cristiani tra II e VII secolo.

Per quel che riguarda il culto di San Michele in Occidente ha indagato i rapporti tra il santuario di Monte Sant'Angelo e quelli del monte Tancia in Sabina, della Sacra di San Michele in Val di Susa, di Mont Saint-Michel in Normandia, evidenziando lo stretto legame fra le diverse tradizioni cultuali micaeliche e, in qualche caso, il rapporto di filiazione tra il santuario garganico e altri santuari dedicati all'Angelo. Ha approfondito il rapporto tra il contesto territoriale e le caratteristiche che il culto micaelico ha di volta in volta assunto, incentrando la ricerca su diverse opere di fondazione santuariale.

Lo studio delle tradizioni micaeliche l'ha portata ad approfondire le problematiche relative alla nascita e allo sviluppo dei santuari, con particolare riferimento all'Italia meridionale. Sulla base di questi interessi è entrata nel Gruppo regionale della Puglia per il progetto di ricerca nazionale Censimento dei santuari cristiani in Italia, promosso dall'École française de Rome in collaborazione con diverse Università italiane.

Nell'ambito di tale filone di ricerca ha approfondito anche il rapporto tra i santuari e il mare. Lo "spazio marittimo" nell'immaginario collettivo e

nell'esperienza reale ha assunto significati e valenze molteplici nelle diverse epoche e nei diversi contesti geografici. La prof.ssa Aulisa ha, pertanto, indagato come lo spazio marittimo e i suoi approdi a partire dal XII-XIII secolo abbiano assunto un particolare significato religioso e come questo sia percepito e descritto in un particolare tipo di fonti, quelle strettamente legate all'ambiente nautico, ovvero i portolani. Alcuni portolani, infatti, possono offrire elementi utili per indagare la dimensione religiosa della navigazione mediterranea, grazie alla presenza di riferimenti ad una geografia che può definirsi "sacra". L'attenzione è stata concentrata su un portolano particolare, datato al XV secolo, riportato in un manoscritto toscano, attualmente conservato nella Biblioteca Nazionale di Firenze (Ms. Magliab., VII [8], 1145, 25v-27v).

Per quanto riguarda la polemica antiggiudaica, ha approfondito i rapporti tra giudei e cristiani tra VI e VII secolo, attraverso l'analisi di alcuni testi coevi di area orientale, in particolare il *Papisci et Philonis Iudaeorum cum monacho colloquium*, i *Trofei di Damasco*, la *Quaestio 137 ad Antiochum ducem*.

Ha, quindi, pubblicato, in collaborazione con C. Schiano, un volume sul *Papisci et Philonis Iudaeorum cum monacho colloquium*. Il volume comprende l'edizione critica dell'operetta (a cura di C. Schiano), la traduzione e il commento (a cura di I. Aulisa). Come prosieguo di tali ricerche la prof.ssa Aulisa ha indagato la presenza di motivi iconoclastici nella polemica tra giudei e cristiani in Oriente nel VII secolo.

Nell'ambito di tale filone di ricerca ha indagato anche i rapporti tra giudei e cristiani nell'agiografia dell'alto medioevo. La ricerca si è posta l'obiettivo di considerare il ruolo dei giudei nelle fonti agiografiche di epoca altomedievale, epoca durante la quale il confronto/scontro tra cristiani e giudei assunse forme e toni differenti rispetto a quelli dei primi secoli della diffusione del cristianesimo né i giudei furono visti come un gruppo in via di marginalizzazione come avvenne a partire dal XIII-XIV secolo.

La prof.ssa Aulisa ha approfondito alcuni aspetti del monachesimo in Campania, soffermandosi sulla figura di Eugippio. Proseguendo le ricerche sull'identità di alcune realtà territoriali della Campania, si è soffermata sulla città di Capua, che rivestì un ruolo di notevole rilevanza nella diffusione del messaggio cristiano. Le indagini sono state incentrate sui santi di Capua attestati nel Martirologio geronimiano, fonte di primaria importanza per la sua antichità, che ha esercitato notevole influsso sulla documentazione liturgica altomedievale.

Per quanto riguarda alcune personalità di spicco dell'area campana, la prof.ssa Aulisa ha approfondito anche aspetti legati al pellegrinaggio "rurale" alla tomba di San Felice, come descritto da Paolino di Nola, le cui opere possono essere considerate una fonte per la ricostruzione di taluni aspetti del cristianesimo dell'Italia meridionale. Ella ha preso in considerazione la commistione di usanze e pratiche culturali pagane con motivi spirituali legati al cristianesimo che, dalla seconda metà del IV secolo, si diffuse negli ambienti rurali pagani.

Ha inoltre indagato le forme e i luoghi della pietà religiosa, con particolare riferimento ai riti funerari e alle iscrizioni dei cristiani, all'arte cristiana antica, agli spazi sacri e alla sacralizzazione degli spazi, alla cristianizzazione di pratiche e riti pagani, al pellegrinaggio cristiano.

Un ulteriore filone di ricerca l'ha portata ad approfondire i tempi e i modi della cristianizzazione delle città romane in alcune aree di Oriente e di Occidente, con particolare riferimento all'Italia meridionale.

Pubblicazioni di Immacolata Aulisa

Monografie

1. Tertulliano, *Polemica con i giudei*. Introduzione, traduzione e note a cura di Immacolata Aulisa, Città Nuova Editrice, Roma 1998.
2. *Dialogo di Papisco e Filone giudei con un monaco*, "Quaderni di Vetera Christianorum" 30, Edipuglia, Bari 2005, pp. 15-86; 211-226; 227-295; 310-321; 326-338 (il resto del volume è a cura di C. Schiano)
3. *Giudei e cristiani nell'agiografia dell'alto medioevo*, "Quaderni di Vetera Christianorum" 32, Edipuglia, Bari 2009.
4. *Les juifs dans les récits chrétiens du Haut Moyen Âge*, CNRS Éditions, Paris 2015.

Articoli in rivista

1. *Le fonti e la datazione della Revelatio seu apparitio S. Michaelis Archangeli in monte Tancia*, in "Vetera Christianorum" 31, 1994/2, pp. 315-331.
2. *La Chronica monasterii sancti Michaelis Clusini a confronto con altre tradizioni micaeliche*, in "Vetera Christianorum" 33, 1996/1, pp. 29-56.
3. *La polemica anti giudaica agli inizi del V secolo in due scritti anonimi*, in "Vetera Christianorum" 39, 2002/1, pp. 69-100.
4. *Papisci et Philonis Iudaeorum cum monacho colloquium: note per una ricostruzione del confronto tra giudei e cristiani in epoca altomedievale*, in "Vetera Christianorum" 40, 2003/1, pp. 17-41.
5. *Il monachesimo tra Paolino ed Eugippio*, in G. Otranto et alii, *Identità cristiana e territorio. Il caso di Napoli e della Campania*, in "Annali di Storia dell'Esegesi" 20/1, 2003, pp. 155-160.
6. *Capua nel Martirologio geronimiano*, in "Vetera Christianorum" 41, 2004/2, pp. 225-258.
7. *Il pellegrinaggio rurale alla tomba di S. Felice a Nola*, in "Annali di Storia dell'Esegesi" 22/1, 2005, pp. 133-144 (il resto del contributo è a cura di L. Carnevale)
8. *Motivi iconoclastici e presunta presenza islamica in un episodio della polemica antiebraica nel Mediterraneo orientale (VII-VIII secolo)*, in "Annali di Storia dell'Esegesi" 23/2, 2006, pp. 481-497.
9. *La leggenda del monte Gargano in una miniatura del XV secolo*, in "Vetera Christianorum" 45, 2008/1, pp. 41-65.
10. *La polémique entre Juifs et Chrétiens dans les textes hagiographiques du haut Moyen Âge*, in "Vetera Christianorum" 47, 2010/2, pp. 185-219.
11. *Continuità e trasformazione della leggenda di fondazione del santuario di san Michele sul Monte Tumba: il caso di François Feuarent*, in "Vetera Christianorum" 48, 2011/2, pp. 207-224.
12. *La concezione dei giudei come eretici tra tarda antichità e altomedioevo*, in "Vetera Christianorum" 49, 2012/1, pp. 39-63.

13. *Tradizione e innovazione nelle biografie cristiane (IV-VI secolo)*, in "Classica et Christiana" 8/1, 2013, pp. 15-46.
14. *Medicina umana e medicina divina nella polemica tra giudei e cristiani: le fonti agiografiche altomedievali*, in - *Temp(i)o della sofferenza, temp(i)o di Dio. Malattia e Religione tra antico e moderno*. Atti del Convegno di Studi (Bitonto, 16-19 marzo 2013), a cura di S. Fioriello, Studi Bitontini 99-100, 2015, pp. 125-154.
15. *Le prime conquiste islamiche in Oriente: la percezione dei cristiani in alcune opere di VII e VIII secolo*, in *Vetera Christianorum* 55, 2018, pp. 33-53.
16. *Giudei, cristiani e musulmani in Oriente: fonti cristiane di VII e VIII secolo*, in *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași*, s.n., Istorie, 65, 2019, pp. 235-257.
17. *Potere e santità nella storiografia spagnola tardoantica*, in *Classica et Christiana* 15, 2020, pp. 19-42.

Contributi in volume

1. *I santuari non mariani in Puglia*, in *Per una storia dei santuari cristiani d'Italia: approcci regionali* (Annali dell'Istituto storico italo-germanico in Trento. Quaderni 58), a cura di G. Cracco, Bologna 2002, pp. 377-382 (insieme con A. Campione -P. De Santis - G. Di Cagno -D.Nuzzo).
2. *Dalle origini ai Longobardi. Le testimonianze letterarie; Pellegrini al monte Gargano. Le testimonianze letterarie; Il santuario tra IX e XI secolo. Restauri ed affreschi; Vie di pellegrinaggio al Gargano* (con S. Bettocchi), in *L'Angelo La Montagna Il Pellegrino. Monte Sant'Angelo e il santuario di San Michele del Gargano*, Foggia 1999, pp. 22; 42-49; 50-51; 112-116.
3. *L'itinerario tra Monte Sant'Angelo e Mont Saint-Michel*, in *Cento itinerari più uno in Puglia*, a cura di G. Otranto, Bari 2007, pp. 190-191.
4. *Beato Giacomo (Bitetto)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 187-192.
5. *Santissimo Salvatore (Andria)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 207-209.
6. *Santa Lucia (Erchie)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 219-223.
7. *San Cosimo (Oria)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 226-229.
8. *Sant'Antonio di Padova (Oria)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 229-231.
9. *San Biagio (Ostuni)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 233-235.
10. *Santi Medici Cosma e Damiano (Ostuni)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 237-239.
11. *Sant'Antonio alla Macchia (San Pancrazio Salentino)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 239-242.
12. *San Potito in Natività della Beata Vergine Maria (Ascoli Satriano)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 245-247.
13. *San Michele Arcangelo (Cagnano Varano)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*,

- a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 248-251.
14. *Santissima Annunziata (Ischitella, Crocifisso di Varano)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 252-254.
 15. *San Michele Arcangelo (Monte Sant'Angelo)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 255-262.
 16. *San Michele Arcangelo (Orsara di Puglia)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 266-268.
 17. *San Matteo (San Marco in Lamis)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 270-274.
 18. *San Giuseppe da Copertino (Copertino)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 282-285.
 19. *Santissimo Crocifisso della Pietà (Galatone)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 287-292.
 20. *San Filippo Samldone in Maria Santissima Madre di Dio e San Nicola (Lecce)*, in *Santuari d'Italia. Puglia*, a cura di G. Otranto, I. Aulisa, Roma 2012, pp. 292-295.
 21. *La polémique entre Juifs et chrétiens dans les teste hagiographiques du haut Moyen Age*, in *Lessico, argomentazioni e strutture retoriche nella polemica di età cristiana (III-V sec.)*, a cura di A. Capone, Turnhout 2012, pp. 137-172.
 22. *La polemica adversus iudaeos nell'agiografia dell'alto medioevo*, in *Les Dialogues adversus iudaeos. Permanences et mutations d'une tradition polémique. Actes du colloque international organisé à l'Université de Paris-Sorbonne (7-8 décembre 2011)*, édité par Sébastien Morlet, Olivier Munnich et Bernard Poudéron, Institut d'Études Augustiniennes, Paris 2013, pp. 269-294.
 23. *I santuari visti dal mare: l'Adriatico nel Portolano sacro*, in *I santuari e il mare. Atti del III Convegno Internazionale AIRS (Santuario Santa Maria di Monte Berico – Vicenza, 15-17 aprile 2013)*, a cura di I. Aulisa, Bari 2014, pp. 111-148.
 24. *La cristianización de la ciudad tardorromana*, in *La Iglesia como sistema de dominación en la Antigüedad Tardía*, a cura di J. Fernández Ubiña, A.J. Quiroga Puertas, P. Ubic Rabaneda, Editorial Universidad de Granada, Granada 2015, pp. 191-209.
 25. *Le forme e i luoghi della pietà religiosa*, in *Storia del cristianesimo. I. L'età antica (secoli I-VII)*, a cura di E. Prinzivalli, Carocci Editore, Roma 2015, pp. 435-460.
 26. *Fozio. Biblioteca. Traduzione e Note di commento ai capitoli 112-113; 117; 170; 235; 274; 275; 277*, in *Fozio. Biblioteca*, a cura di N. Bianchi e C. Schiano, Edizioni della Normale, Pisa 2016, pp. 163-164; 166-167; 209-211; 526-531; 888-891; 891-893; 901-917; 1035-1036; 1036-1039; 1060-1061; 1129-1132; 1200-1201; 1201-1202; 1203-1207.
 27. *Giudei e cristiani nella tarda antichità: 'tradimento' e 'traditori'*, in *Tradimento e traditori nella tarda antichità. Atti del II Convegno internazionale (Roma, 18-19 marzo 2015)*, a cura di L. Montecchio, Università E-Campus, Graphe.it, Perugia 2017, pp. 185-214.
 28. *Paulino de Nola*, in *Autoridad y autoridades de la iglesia antigua*, a cura di F.S. Ventura, P. Castillo Maldonado, P. Ubic Rabaneda, A.J. Quiroga Puertas, Granada 2017, pp. 325-338.

29. Note sul "miracolo" tra tarda antichità e alto medioevo. Controversia patristica e suoi riflessi sull'agiografia anti giudaica, in P. Giustiniani, F. Del Pizzo (a cura di), *"Lampada per i miei passi è la tua parola, luce sul mio cammino"* (Sal 119,105). Studi offerti a Marcello Del Verme in occasione del suo 75° compleanno, in *Bibbia e Oriente*, 58, 2016, pp. 151-188.
30. Ebrei e cristiani nell'Italia meridionale: «Il concilio di Benevento e Siponto nel IX secolo», in L. Pellegrino (a cura di), *Siponto e Manfredonia nella Daunia*. Atti del Convegno di Storia Patria, sezione di Manfredonia (Manfredonia, 23-24 novembre 2016), Manfredonia 2018, pp. 21-53.
31. Le livret de Feuardent et sa traduction italienne publiée – et enrichie – à Naples en 1620, étude des sources, in V. Juhel (ed.), *Autour des petites marchandises pour pèlerins de Saint-Michel*. Actes des 5e Rencontres historiques des Chemins du Mont-Saint-Michel (Le Mont-Saint-Michel, 8 mai 2012), Viere 2018, pp. 103-126.
32. La devozione di San Francesco d'Assisi per l'Arcangelo Michele. Gli agiografi francescani e il Gargano, in *Siponto e Manfredonia nella Daunia*. Atti del Convegno della Società di Storia Patria, sezione di Manfredonia (Manfredonia, 30 novembre e 1 dicembre 2018), Manfredonia 2019, pp. 33-56.
33. Fozio. *Biblioteca*. Traduzione e Note di commento ai capitoli 179; 202, in Fozio. *Biblioteca*, a cura di N. Bianchi e C. Schiano, Edizioni della Normale, Pisa 2019 (edizione rinnovata e ampliata), I, pp. 221-223; 289; 541-542; 578-579.
34. San Michele al Gargano e la diffusione del modello garganico nell'altomedioevo, in *Il santuario di San Michele a Olevano sul Tusciano. Culto dei santi e pellegrinaggi nell'altomedioevo (secc. VI-XI)*. Atti del Convegno Internazionale "La Grotta di San Michele ad Olevano sul Tusciano" (Salerno, 24-25 novembre 2018), a cura di Alessandro Di Muro e Richard Hodges, Roma 2019, pp. 21-50.
35. Santuari non mariani di Puglia: ierofanie e tradizioni agiografiche, in *Spazi e percorsi sacri fra Tarda antichità e Alto medioevo. Archeologia, Storia e Nuove Tecnologie*. Atti del IV Convegno FIRB (Enna, 6-7 novembre 2015), Bari 2019, pp. 237-268.
36. Profezia femminile ed episodi di violenza nei primi secoli del cristianesimo, in *Adivinación y violencia en el mundo romano*. Atti del Convegno Internazionale "Adivinación y violencia en el mundo romano" (Madrid, Universidad Complutense, 16-17 de enero de 2019), Salamanca 2020, pp. 227-254.
37. Note su Agapio, autore dell'Eptalogo, in *Esegesi, Vissuto Cristiano, Culto dei Santi e Santuari. Studi di Storia del cristianesimo per Giorgio Otranto*, a cura di I. Aulisa-L. Avellis-A. Campione-L. Carnevale-A. Laghezza, "Quaderni di Vetera Christianorum" 34, Edipuglia, Bari 2020, pp. 41-51.

Voci enciclopediche

1. *Papisco e Filone (Dialogo di)*, in *Nuovo Dizionario Patristico e di Antichità Cristiane*, diretto da A. Di Berardino, Genova-Milano 2008, cc. 3897- 3899.
2. *Trofei di Damasco*, in *Nuovo Dizionario Patristico e di Antichità Cristiane*, diretto da A. Di Berardino, Genova-Milano 2008, cc.5481-5483.

Recensioni

1. Recensione a S. Ceccaroni, *Il culto di S. Michele Arcangelo nella religiosità medievale del territorio spoletino*, Spoleto 1993, in "Vetera Christianorum" 31, 1994/1, pp. 235-238.
2. Recensione a *Atlante degli Ordini, delle Congregazioni religiose e degli Istituti secolari in Puglia*, a cura di A. Ciaula, F. Sportelli; saggio introduttivo di C. D. Fonseca, Conferenza Episcopale Pugliese, Edizioni Litopress, Modugno (Bari) 1999, pp. 749, in "Studi e Materiali di Storia delle Religioni" 2003, n.s. XXVII/I, vol. 69, pp. 269-273.
3. Recensione a T. Canella, *Gli Actus Silvestri. Genesi di una leggenda su Costantino imperatore*, Centro Italiano di Studi sull'Alto Medioevo (Uomini e mondi medievali 7), Spoleto 2006, in "Vetera Christianorum" 44, 2007/1, pp. 164-171.
4. Recensione a G. Otranto, *Per una storia dell'Italia tardo antica cristiana*, Edipuglia (Biblioteca Tardoantica 3), Bari 2009, in "Rivista di Storia della Chiesa in Italia" 66, 2012/1, pp. 207-211.

Traduzioni

1. Traduzione in lingua italiana dell'*Apparitio sancti Michaelis in monte Gargano* (*Apparizione di san Michele sul Monte Gargano*), in *Culte et pèlerinages à saint Michel en Occident. Les trois Monts dédiés à l'archange*, sous la direction de Pierre Bouet, Giorgio Otranto et André Vauchez (Actes du Colloque International de Cerisy-la Salle, 27-30 septembre 2000), Roma 2003, pp. 4-7.
2. Traduzione in lingua italiana della *Revelatio ecclesiae sancti Michaelis [in monte Tumba]* (*Esposizione sulla chiesa di san Michele sul Monte Tumba*), in *Culte et pèlerinages à saint Michel en Occident. Les trois Monts dédiés à l'archange*, sous la direction de Pierre Bouet, Giorgio Otranto et André Vauchez (Actes du Colloque International de Cerisy-la Salle, 27-30 septembre 2000), Roma 2003, pp. 21-26.
3. Traduzione in lingua italiana di passi della *Chronica monasterii sancti Michaelis Clusini* (*Cronaca del Monastero di san Michele della Chiusa*), in *Culte et pèlerinages à saint Michel en Occident. Les trois Monts dédiés à l'archange*, sous la direction de Pierre Bouet, Giorgio Otranto et André Vauchez (Actes du Colloque International de Cerisy-la Salle, 27-30 septembre 2000), Roma 2003, pp. 32-37.

Cronache

1. Cronaca del Convegno internazionale di studi *Calabria cristiana. Società, religione, cultura nel territorio della diocesi di Oppido Mamertina-Palmi: dalle origini al Medioevo* (Palmi-Cittanova, 21-25 novembre 1994), in "Quaderni medievali" 39, giugno 1995, pp. 255-261.
2. Cronaca del *Centro di Studi micaelici e garganici*, in "Vetera Christianorum" 32, 1995/2, pp. 459-463.
3. Cronaca del III Corso di specializzazione su "Paolo di Tarso nell'esegesi cristiana antica" (Trani, 24-29 aprile 1995), in "Vetera Christianorum" 32, 1995/2, pp. 453-457.
4. Cronaca del IV Corso di specializzazione su "I libri sapienziali nell'esegesi patristica" (Trani, 15-20 aprile 1996), in "Vetera Christianorum" 33, 1996/2, pp. 403-407.
5. Cronaca del X *Colloquium Tullianum* (Monte Sant'Angelo, 24-27 aprile

- 1997), in "Invigilata Lucernis" 18-19, 1996-1997, pp. 319-332.
6. Cronaca del V Corso di specializzazione su "I Salmi nell'esegesi patristica" (Trani, 7-12 aprile 1997), in "Vetera Christianorum" 34, 1997/2, pp. 367-373.

Curatele

Ha curato i seguenti volumi:

1. *Sulle ali dell'Angelo. Dal Gargano all'Europa*, Bari 2008.
2. *Santuari d'Italia. Puglia*, Roma 2012.
3. *Il santuario di San Michele sul Gargano. Tra storia e devozione*, Bari 2012.
4. *I santuari e il mare. Atti del III Convegno Internazionale (Santuario Santa Maria di Monte Berico – Vicenza, 15-17 aprile 2013)*, Bari 2014.
5. *Esegesi, Vissuto Cristiano, Culto dei Santi e Santuari. Studi di Storia del cristianesimo per Giorgio Otranto*, "Quaderni di Vetera Christianorum" 34, Bari 2020.

Bari, 26/2/2021

Immacolata Aulice

INSTITUTUL
DE ARHEOLOGIE
IAȘI

Str. Codrescu, nr. 6, Pavilion H
700479 Iași
Tel./Fax: 0332-106173
E-mail: arheologieiasi@gmail.com

Curriculum Vitae

Nume: APARASCHIVEI
Prenume: DUMITRU DĂNUȚ
Prenumele părinților: DUMITRU, VALERIA
Locul și data nașterii: Pașcani, jud. Iași, România, 07.02.1976
Adresa: Strada Fântânele, 62, Pașcani, 5725, jud. Iași, România, telefon mobil 0742697377, e-mail: danaparaschivei76@yahoo.com

Studii:

- 1990-1994 – Liceul CFR, Pașcani, județul Iași.
- 1994-1998 – Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza”, Iași, secția Istorie - Limba și literatura latină, media de absolvire 9, 38.
- 1998-1999 - Absolvent al cursurilor de studii aprofundate (Master) – modulul „Izvoarele Istorie antice și medievale a românilor”, în cadrul Facultății de Istorie a Universității „Al. I. Cuza”, Iași, media de absolvire 10.
- 1999-2001 - Master în Științe politice - modulul *Sisteme și politici publice locale* la Facultatea de Filozofie a Universității „Al. I. Cuza”, Iași.
- Mai 2008 – Obținerea titlului de doctor în istorie (mai 2007- susținerea publică a tezei de doctorat *Geneza și evoluția așezărilor urbane romane de la Dunărea de Jos (secolele I-III d. Hr.)*, coordonator Prof. dr. Dan Gh. Teodor, distincția *cum laude*.

- 2010-2012 – Studii postdoctorale Academia Română – proiect POSDRU 61104 .

Activitatea profesională desfășurată:

- 1998-2000 - profesor titular în învățământul preuniversitar
- 2001-2002 - preparator în cadrul Facultății de Istorie a Universității „Al. I. Cuza”, Iași, disciplina *Istoria veche a României*.

- din iulie 2002 - cercetător științific în cadrul Institutului de Arheologie al Academiei Române, filiala Iași.

- din septembrie 2008 - cercetător științific III membru al Consiliului Științific și secretar al acestuia.

- din iunie 2015 – cercetător științific I în cadrul Institutului de Arheologie Iași, secretar al Consiliului Științific.

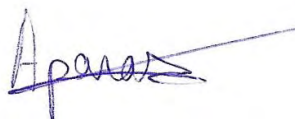
- din 2016 – coordonator al sectorului de arheologie preventivă din cadrul Institutului de Arheologie Iași.

Preocupări științifice:

- Arheologia și Istoria antică - cu precădere perioada romană și romană târzie (romano-bizantină) de la Dunărea de Jos
 - Geneza și evoluția orașelor
 - Romanizare și aculturație cu problemele specifice
 - Istoria medicinei antice
 - Obiectele mici de metal
 - Mentalități în perioada Romană
 - *Barbaricum* și relațiile cu Imperiul
 - Culturi ale mileniului I p. Chr. în spațiul extracarpatic
- Arheologie preventivă
 - Arheologia Iașilor din perioada medievală și modernă
 - Arheologia mileniului I în Moldova

Activitatea arheologică:

- Au fost parcurse etapele de arheolog debutant și specialist, iar din 2013 am fost atestat ca arheolog expert

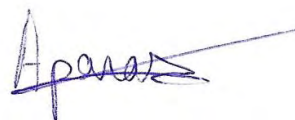
- Șantierul arheologic Histria (jud. Constanța) (1995, 1996, 1997, 1998, 2000 - ca student și apoi ca doctorand);
- Șantierul arheologic Isaccea (Noviodunum) (jud. Tulcea) (2001, 2002, 2007, 2008, 2009, 2010, 2012, 2013 - responsabil sector – Curtina Sud din 2008);
- Șantierul arheologic Slava Rusă (Ibida) (jud. Tulcea) (2002 – 2020 – responsabil sector – Curtina X din 2007);
- Șantierul arheologic Oltina (jud. Constanta) (2003, 2004, 2017, din 2017 coordonator sector).
- Șantierul arheologic Oescus – Ghighen (Bulgaria) – (participare 2004)
- Șantierul arheologic Ostia – Italia – (participare 2005-2006)
- Coordonator științific al sitului nr. 2, Schineni-Săucești (Bacău) de pe centura ocolitoare a Bacăului.
- Șef de șantier pentru mai mult de 60 de lucrări de cercetare preventivă, supravegheri și de salvare din județul Iași - 2014-2021.

Proiecte și granturi obținute prin competiție:

- Membru al Proiectului International BSUDRA „Black Sea-Unity and Diversity in the Roman Antiquity” through the Black Sea Basin Joint Operational Program (contract number 41901/28.05.2013 - 2013-2015);
- Director al proiectului UEFISCDI - PD 487, *Roman Medicine in the province of Moesia Inferior* (2010-2012);
- Membru al Proiectului Academiei Române nr. 10, 2004-2005: *Realități etnico-demografice în spațiul est-carpatic în secolele XI-XVI. Repertoriul descoperirilor arheologice și numismatice*; proiect director, prof. univ. dr. Victor Spinei, m. c.;
- Membru al Proiectului CERES, code 3-83, 2004-2005: *Spațiul est-carpatic – zonă de convergență etnică și culturală de la colonizarea greacă până la cucerirea otomană*, proiect director, Acad. Alexandru Zub.

Sesiuni de comunicări științifice organizate (naționale și internaționale):

- Organizator al Colocviului Internațional de Arheologie *Culti orientali e tradizionali nel periodo del Principato nell'area danubiano-balcanica*, Accademia di Romania in Roma, 21-23 Aprile 2005.

- Organizator a numeroase colocvii naționale în cadrul Institutului de Arheologie Iași (de peste 10 ani organizez conferința națională *Cercetările Arheologice desfășurate de Institutul de Arheologie din Iași - în cadrul Zilelor Academice ieșene*)
- Participant la peste 140 de manifestări științifice, dintre care circa un sfert cu caracter internațional – menționăm, selectiv, conferințele de la Roma, Varna, Simferopol, Istanbul (invited speaker), Thesalonic, Chișinău, Stockholm (invited speaker), Uppsala, Beijing (invited speaker), Viena (invited speaker), Sinope, Paris, Berna, Izmir (invited speaker).

Premii și distincții:

- Premiul “A.D. Xenopol” al Academiei Române pe anul 2010 pentru volumul *“Orașele romane de la Dunărea Inferioară. Secolele I-III p. Chr.* Editura Universității “ Al. I. Cuza”, Iași, 2010 – decernat în 2012.
- Premiul *Clio* pentru Tineri Istoric pentru volumul *“Orașele romane de la Dunărea Inferioară. Secolele I-III p. Chr.”*, Editura Universității “ Al. I. Cuza”, Iași, 2010. – decernat în decembrie 2010.
- Premiul Ministerului Culturii și Cultelor „Adrian Rădulescu” pentru activitatea de cercetare științifică desfășurată de membrii colectivului șantierului “Ibida. Slava Rusă”, 2005.

Burse și stagii de documentare în străinătate:

- 1-14 August 2004, documentare pe situl arheologic Oescus (Ghighen) și la Muzeul de Istorie Pleven, Bulgaria;
- Octombrie 2004 - August 2006, bursa națională „Vasile Pârvan” la Accademia di Romania in Roma, Italia;
- 22 Septembrie - 8 Octombrie 2007, stagii de documentare la American Academy of Rome, British Academy of Rome și Accademia di Romania in Roma, Italia;
- Octombrie 2008 - Stagii de documentare în UK (Londra, York, Cambridge, Glasgow, Edinburgh, Chester, Liverpool, Cardiff);
- Noiembrie 2008 - Stagii de documentare la Budapesta și [Székesfehérvár](#) – *Gorsium*, Hungary;

- 13 Iunie - 1 Iulie 2010 – Stagii de documentare la Universitățile din Tel Aviv, Haifa și Jerusalem, Israel;
- Octombrie-Noiembrie 2010 – Bursa de studii "Elias Foundation" in Vienna, Austria;
- Iunie 2011- Stagii de documentare la Istituto Archeologico Germanico and Accademia di Romania in Roma, Italy;
- Aprilie 2011- Stagii de documentare la Archaeological Institute in Varna și Archaeological Institute with the Museum in Sofia, Bulgaria;
- Septembrie-Octombrie 2011 - Stagii de documentare in Viena, Archaeological Institute and University;
- Februarie - Aprilie 2012 – Stagii de documentare la Varna, Bulgaria, Archaeological Museum;
- Mai 2012 – Stagii de documentare la Rome, Italy, Accademia di Romania;
- Iunie 2012 - Stagii de documentare la Paris, France, Année Epigraphique ;
- August-Septembrie 2012 – Stagii de documentare la Rome, Italy, Accademia di Romania;
- Septembrie - Octombrie 2014 – Schimb interacademic la Royal Swedish Academy, University of Stockholm, University of Uppsala, Suedia;
- Noiembrie - Decembrie 2014 – Bursa "Elias Foundation" in Vienna, Austria;
- Octombrie 2015 – Stagii de documentare la Beijing CASS, Institute of History, China;
- Octombrie 2016 – Stagii de documentare la Istanbul University and Izmir University Dokuz Eylul, Turcia;
- Noiembrie - Decembrie 2017 – Bursa "Elias Foundation" in Viena, Austria;
- Octombrie 2017– Stagii de documentare la Beijing CASS, Institute of History, China;
- Iunie 2018 – Documentare Universitatea Sorbona și Institutul Gernet-Glotz, Paris, Franța;
- Septembrie 2018 - Documentare la Institutul de Arheologie din Belgrad, Serbia.
- Mai 2019 - Documentare la Accademia di Romania și Accademia Britanica din Roma, Italia.

Aparaz

- Noiembrie – Decembrie 2019 - Bursa "Elias Foundation" in Viena, Austria.

Membru al unor organizații și societăți științifice:

Internaționale

- Membru al Accademia di Romania in Roma (din 2004)
- Secretar Științific al Comisiei XXXVI (Arheologie Preventivă) a UISPP (UNION INTERNATIONALE DES SCIENCES PRÉHISTORIQUES ET PROTOHISTORIQUES) (2018-)
- Membru al Asociației Europene de Arheologie (2019 -)

Naționale

- Membru al Societății Române de Studii Clasice (din 2003)
- Membru al Comisiei Naționale de Arheologie (2016-2018, 2018 - 2020)
- Membru al Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice (2020 -)
- Membru al Comisiei Zonale a Monumentelor Istorice, nr. 5 (Iași-Bacău-Vaslui) (2016-2018, 2018 – 2020; 2020 -)

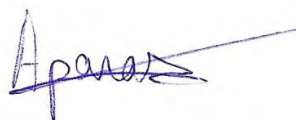
Limbi străine cunoscute:

- Lb. engleză – f. bine
- Lb. italiană – f. bine
- Lb. franceză – bine
- Lb. germană – basic

Lucrări reprezentative:

I. Cărți

1. **D. Aparaschivei**, *Orașele romane de la Dunărea Inferioară (secolele I-III p. Chr.)*, Editura Universității „Al. I. Cuza” Iași, 2010, 390 p.
2. **D. Aparaschivei**, *Healthcare and Medicine in Moesia Inferior*, Editura Universității „Al. I. Cuza” Iași, 2012, 261 p.

II. Volume editate

1. V. Chirica, **D. Aparaschivei** (eds.), *Institutul de Arheologie din Iași*, BAI, XIII, Iași, 2004;
2. **D. Aparaschivei** (ed.), *Studia Antiqua et Medievalia*. Miscellanea in honorem annos LXXV peragentis Professoris Dan Gh. Teodor oblata, Editura Academiei Române, București, 2009, 486 p.
3. A. Mihalache, **D. Aparaschivei**, Gh. Cliveti, Al. Simon (eds.), Volumul *Inovație și interdisciplinaritate în cercetarea arheologică și istorică: teorii, metode, surse*, Supliment al **Anuarului Institutului de Istorie A. D. Xenopol**, Tomul LI, 2014 editura Academiei Române, Iași, 2015.
4. **D. Aparaschivei**, G. Bilavschi (eds.), *Studia Romana et Mediævalia Europænsia*. Miscellanea in honorem annos LXXXV peragentis Professoris emeriti Dan Gh. Teodor oblata, Romanian Academy Publishing House, Bucharest - Istros Publishing House, Brăila, 2018, 484 p.
5. G. Bilavschi, **D. Aparaschivei** (eds.), *Studia Mediaevalia Europaea et Orientalia*. Miscellanea in Honorem Professoris Emeriti Victor Spinei Oblata, Romanian Academy Publishing House, Bucharest, 2018, 650 p.
6. **D. Aparaschivei**, G. Bilavschi, L. Pîrnău (eds.), *Varia archaeologica (I). Tradiție și inovație în cercetarea arheologică din Romania și Republica Moldova*, Editura MEGA Cluj-Napoca, 2020, 343 p.

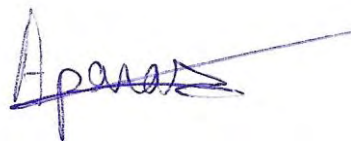
III. Peste 50 de studii științifice, dintre care 40% în limbi de circulație internațională, iar 20% în publicații de prestigiu din străinătate (Italia, Bulgaria, Ucraina, China, Austria, Marea Britanie, Germania, SUA).

V. Peste 25 de rapoarte arheologice publicate și alte peste 30 de rapoarte predate autorităților specializate.

V. Peste 40 de recenzii științifice, prezentări de carte și note.

04.03.2021

Dr. D. Aparaschivei,
Cercetător Științific I

Curriculum del prof. Luigi Piacente, Università di Bari Aldo Moro

Laureato in Lettere classiche presso l'Università degli Studi di Bari nel 1968, dal 1° aprile al 31 ottobre dello stesso anno è stato assistente incaricato presso la II cattedra di Letteratura Latina della Facoltà di Lettere e Filosofia. Dal 1° dicembre 1968 al 15 aprile 1970 ha fruito di una borsa di studio del Consiglio Nazionale delle Ricerche presso l'Istituto di Lingua e letteratura Latina della Facoltà di Magistero dell'Università di Roma. Dal 16 aprile 1970 ha ricoperto il ruolo di assistente ordinario presso la I cattedra di Lingua e letteratura Latina della Facoltà di Magistero di Roma.

A partire dall'anno acc. 1974/75 è stato professore incaricato della medesima disciplina nel corso di laurea in lingue straniere della stessa Facoltà. Ha conseguito l'idoneità a professore associato nella I tornata dei relativi giudizi ed è stato inquadrato in questo ruolo con decorrenza giuridica dal 1° agosto 1980.

Nel 1986 è risultato vincitore del concorso a professore ordinario e dal 24 settembre dello stesso anno è stato chiamato a ricoprire la cattedra di Lingua e Letteratura Latina della Facoltà di Magistero (poi Scienze della Formazione) dell'Università di Bari; dall'anno acc. 1998/99 è passato alla Facoltà di Lettere e Filosofia della stessa Università, nella quale ha svolto il suo insegnamento fino al 31 ottobre 2015. Per i successivi due anni accademici è stato professore a contratto per l'insegnamento di Letteratura Latina nel corso di studi di Filologia moderna.

Per quanto riguarda la ricerca scientifica, L.P. ha pubblicato per il "Centro di studi Ciceroniani" l'edizione critica della V orazione di Cicerone contro Verre (Milano 1975), preceduta da una prefazione latina sulla tradizione manoscritta e fondata su una attenta rilettura dei codici. Questo filone di indagine è arricchito da due ulteriori contributi: un inventario dei manoscritti delle orazioni Verrine (1973) e una ricerca sul problema della numerazione e dei titoli delle medesime orazioni nelle opere dei grammatici tardoantichi. L.P. ha inoltre ritrovato nell'opera di Beda un nuovo frammento ciceroniano (con ogni probabilità appartenente all'orazione *Pro Rabirio perduellionis reo* giuntaci frammentaria) ed ha anche ricostruito un sistema di citazione delle Verrine nell'opera di Aldelmo (1993). Più di recente (2006) ha recuperato dalle *Suasoriae* di Seneca padre un nuovo frammento 'filippico' ciceroniano.

Altro indirizzo di ricerca di L.P. è quello della filologia umanistica, con particolare riferimento all'opera del dotto ferrarese Battista Guarini (1435-1504), di cui ha pubblicato tutte le opere oggi note, confluite nell'edizione complessiva degli *Opuscula* (Bari 1995), dove il testo è basato sull'esame autoptico sia dei codici sia degli incunaboli e sulla conseguente ricostruzione della tradizione manoscritta. Si inseriscono in quest'ambito cronologico anche gli interessi per la storia della manualistica letteraria latina e per alcune figure

Luigi Piacente

particolari di studiosi di epoca umanistica, quali Sicco Polenton, Lilio Gregorio Giraldi e Pietro Crinito.

Non mancano, nella produzione scientifica di L.P., contributi sulla vita quotidiana nell'antichità romana, come uno studio sulla simbologia del cipresso (1978), sugli utenti delle biblioteche (1988 e 2011), nonché un'indagine sull'*ars topiaria*, con particolare riguardo all'origine dell'arte del *bonsai*, che è con ogni probabilità da rintracciare nel mondo antico occidentale, anche se poi questa tecnica si sviluppò in estremo Oriente. Sono stati oggetto di specifiche indagini anche il complesso sistema del *cursus publicus* nel mondo antico, insieme con la viabilità e i mezzi di trasporto. Ha collaborato all'Enciclopedia Virgiliana, con la redazione di numerose voci. Più di recente L.P. ha rivolto la sua attenzione alla letteratura latina tardoantica, con specifico riferimento alla cultura della Gallia nel V secolo e, in particolare, alla figura di Sidonio Apollinare, nella cui ricca biblioteca erano probabilmente conservati gli ultimi manoscritti di opere classiche da tempo altrove perdute (p. es. i *Logistorici* di Varrone).

Ha coordinato il lavoro di completamento dell'*editio princeps* del commento medievale del dotto inglese Nicola Trevet alle tragedie di Seneca: un'opera iniziata da Ezio Franceschini nel 1938, poi saltuariamente progredita, che si è di recente (2008) conclusa con la pubblicazione del commento all'*Oedipus*. Attualmente sta coordinando un'equipe di studiosi delle Università di Bari, Genova e Atene per attuare un progetto di pubblicazione dell'*editio princeps* del commento di Giovanni Segarelli (*Iohannes de Segarellis de Parma*) alle tragedie di Seneca. I suoi interessi più recenti sono rivolti allo studio della fortuna di Cicerone oratore ed epistolografo e, più in generale, della tradizione indiretta e della circolazione di alcuni testi latini: contributi poi confluiti nel volume *Cicerone a riflettori spenti. Episodi della tradizione testuale di orazioni ed epistole*, Bari 2014.

L.P. è stato dal 1987 al 1994 Direttore dell'Istituto di Latino della Facoltà di Magistero di Bari e successivamente, dal 1996 al 2002, Direttore del Dipartimento di studi classici e cristiani, di cui è stato Direttore vicario fino al 2012.

Dal 1987 è stato condirettore e poi direttore del periodico annuale *Invigilata lucernis* nonché della collana di studi e testi "Quaderni di Invigilata lucernis". Fa parte del comitato scientifico del periodico romeno *Classica et Christiana*, che si pubblica presso l'Università di Iași. Dal 2000 al 2005 è stato coordinatore dei cicli XV-XVIII del dottorato di ricerca in "Civiltà tardoantica e altomedievale" dell'Università degli Studi di Bari.

E' inoltre membro ordinario dell'Accademia Pugliese delle Scienze e vicedirettore del periodico *Atti e Relazioni*.

Ugo Ricenti